

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 13.8.2021.
C(2021) 5944 final

Obavijest Komisije

**SMJERNICE KOMISIJE O PRUŽANJU HUMANITARNE POMOĆI ZA BORBU
PROTIV PANDEMIJE BOLESTI COVID-19 U ODREĐENIM OKRUŽENJIMA NA
KOJE SE PRIMJENJUJU MJERE OGRANIČAVANJA EU-a**

UVOD

EU-ove mjere ograničavanja (sankcije) mogu biti zamrzavanje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora određenih osoba, subjekata i tijela, a u nekim slučajevima i ograničenja trgovine određenom robom i uslugama. Svrha je tih ograničenja postizanje ciljeva zajedničke vanjske i sigurnosne politike Unije, među kojima su ponajprije očuvanje mira, jačanje međunarodne sigurnosti te učvršćivanje i podupiranje demokracije, univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava i temeljnih sloboda, poštovanje ljudskog dostojanstva, načela jednakosti i solidarnosti te poštovanje načela Povelje Ujedinjenih naroda i međunarodnog prava (članak 21. Ugovora o Europskoj uniji).

EU-ove su sankcije ciljane. Usmjerene su na one čije aktivnosti ugrožavaju navedene vrijednosti, a pritom se izbjegavaju negativne posljedice za civilno stanovništvo. Konkretno, EU-ovim sankcijama nije cilj sprečavanje ni ometanje pružanja humanitarne pomoći, uključujući medicinsku pomoć. EU-ove mjere u skladu su sa svim obvezama međunarodnog prava, posebno međunarodnog prava o ljudskim pravima, o izbjeglicama te međunarodnog humanitarnog prava¹.

Sankcije mogu naštetiti mogućnosti zemalja da se bore protiv bolesti COVID-19 jer utječu na nabavu određene robe i tehnologije, bilo zato što takva roba podliježe ograničenjima (na primjer, roba s dvojnog namjenom koja se može upotrebljavati i u vojne svrhe) ili zato što se sankcije odnose na osobe uključene u njihovu nabavu. Osim toga, može postojati neizravan, ali važan učinak uzrokovan nespremnošću određenih subjekata da sudjeluju u transakcijama koje su povezane sa zemljom ili pojedincem pod sankcijama, čak i ako su zakonite (prekomjerna usklađenost), zbog straha od slučajnog kršenja sankcija ili zbog izostanka ekonomskog poticaja na sudjelovanje zbog rizika koji iz tih transakcija proistječu. Usto, oni na koje se primjenjuju mjere ograničavanja mogu na civilno stanovništvo prenijeti gospodarske posljedice međunarodnih sankcija koje su im nametnute i tako mu otežati život.

Sankcije EU-a koje su na snazi i cjelovit popis uvrštenih osoba i subjekata na koje se EU-ove sankcije odnose navedeni su u karti sankcija EU-a². Popis osoba i subjekata dostupan je i u bazi podataka o financijskim sankcijama³. Oba su popisa slobodno dostupna humanitarnim subjektima.

¹ Zaključci Vijeća o humanitarnoj pomoći i međunarodnom humanitarnom pravu – Bruxelles, 25. studenoga 2019. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14487-2019-INIT/hr/pdf>. Zaključak Vijeća o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o humanitarnom djelovanju EU-a: Novi izazovi, ista načela – Bruxelles, 20. svibnja 2021., ref. dok. 8966/21 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8966-2021-INIT/en/pdf>).

² <https://www.sanctionsmap.eu/>. Službeni je izvor prava EU-a Službeni list Europske unije, koji ima prednost nad kartom sankcija u slučaju sukoba propisa.

³ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

OPĆA NAČELA

- ✓ EU-ovim sankcijama nije cilj sprečavanje ni ometanje pružanja humanitarne pomoći. Svako djelovanje smatra se dopuštenim ako nije izrijeком zabranjeno EU-ovim sankcijama ili odlukom nacionalnog nadležnog tijela. Prekomjerna usklađenost ne bi smjela ugroziti pružanje humanitarne pomoći.
- ✓ U EU-ovim sankcijama mogu postojati iznimke koje radi pružanja humanitarne pomoći omogućuju aktivnosti na koje se inače primjenjuju mjere ograničavanja. U kontekstu borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 neke aktivnosti na koje se primjenjuju mjere ograničavanja mogu se iznimno dopustiti čak i ako iznimka nije izrijeком predviđena, ako nema drugog načina da se pruži humanitarna pomoć.
- ✓ Humanitarni subjekti moraju nadležnom nacionalnom tijelu dokazati da su ispunjeni uvjeti za predviđenu iznimku ili, ako takve iznimke nema, da se humanitarna pomoć osobama kojima je potrebna može pružiti jedino aktivnostima na koje se primjenjuju mjere ograničavanja. Nacionalna nadležna tijela trebala bi dati potrebne smjernice o tome kako ishoditi odstupanje radi pružanja humanitarne pomoći. Zahtjev za odstupanje treba brzo obraditi.
- ✓ Komisija poziva države članice da blisko surađuju u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 i uspostave kontaktnu točku za odstupanja radi pružanja humanitarne pomoći.

Svrha je ove obavijesti dati praktične smjernice, u obliku pitanja i odgovora, o usklađenosti sa sankcijama EU-a pri pružanju humanitarne pomoći, posebno medicinske pomoći, za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19⁴. Ove su Smjernice upućene svim subjektima koji podliježu nadležnosti EU-a, a uključeni su u takve aktivnosti. Prvo, njima se želi pomoći nadležnim tijelima država članica EU-a (dalje u tekstu „nacionalna nadležna tijela”). To su nacionalna tijela koja države članice imenuju za upravljanje EU-ovim sankcijama na nacionalnoj razini. Zadaća im je da procijene zahtjeve za odstupanje, odgovore na pitanja ili na drugi način surađuju s humanitarnim subjektima koji su u njihovoj nadležnosti. Drugo, cilj je smjernica dati objašnjenja javnim i privatnim subjektima koji moraju poštovati EU-ove sankcije, a bave se pružanjem humanitarne pomoći stanovništvu radi borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 (dalje u tekstu „humanitarni subjekti”). Humanitarni subjekti su donatori, međunarodne organizacije, banke i druge financijske institucije – ako sudjeluju u transakcijama kojima se podupire pružanje humanitarne pomoći – te nevladine organizacije i neprofitni sektor.

⁴ Ova obavijest dopunjuje druge primjenjive smjernice za provedbu EU-ovih mjera ograničavanja koje su objavili Europska komisija (dalje u tekstu „Komisija”) i nacionalna nadležna tijela u državama članicama, kao i s primjere dobre prakse za učinkovitu provedbu mjera ograničavanja koje je objavilo Vijeće Europske unije (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/en/pdf>) i treba se tumačiti zajedno s njima.

Ako trebaju dodatne smjernice, humanitarni subjekti trebali bi zatražiti savjet od svojeg nacionalnog nadležnog tijela. Komisija ostaje na raspolaganju nacionalnim nadležnim tijelima za daljnja pitanja i potporu⁵ te poziva države članice da za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 uspostave „kontaktnu točku” za humanitarna odstupanja, uz postojeću Kontaktnu točku na razini EU-a koju je Komisija uspostavila 30. svibnja 2021.⁶ Komisija je spremna u tome podržati države članice kako bi se zakonodavstvo EU-a ujednačeno provodilo.

Pitanja u nastavku prikupljana su u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, humanitarnim subjektima i drugim međunarodnim dionicima od početka krize zbog bolesti COVID-19.

Ova obavijest zamjenjuje Obavijest Komisije C(2020) 7983 final, donesenu 16. studenoga 2020., koja je sadržavala poglavlja o Iranu, Nikaragvi, Siriji i Venezueli. Ta se poglavlja ne mijenjaju.

⁵ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

⁶ EC-SANCTIONS-HUMANITARIAN-CONTACT-POINT@ec.europa.eu. Vidjeti i https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/eu-level-contact-point-humanitarian-aid-environments-subject-eu-sanctions_en.

Sadržaj

OBJAŠNJENJE O CJEPIVIMA I TERAPEUTICIMA ZA COVID-19	5
SANKCIJE EU-A ZA BORBU PROTIV TERORIZMA.....	6
I. ZABRANA RASPOLAGANJA SREDSTVIMA I GOSPODARSKIM IZVORIMA ZA UVRŠTENE OSOBE ILI SUBJEKTE	8
II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA	11
III. OSTALA PITANJA	11
IV. OSTALI PROPISI.....	13
IRAN	16
I. ZABRANA RASPOLAGANJA SREDSTVIMA I GOSPODARSKIM IZVORIMA ZA UVRŠTENE	18
II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA	20
IV. OSTALA PITANJA	22
V. OSTALI PROPISI.....	24
NIKARAGVA.....	26
I. ZABRANA RASPOLAGANJA SREDSTVIMA I GOSPODARSKIM IZVORIMA ZA UVRŠTENE	27
II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA	29
III. OSTALA PITANJA	29
IV. POSTUPOVNA PITANJA	31
SIRIJA	34
I. ZABRANA STAVLJANJA NA RASPOLAGANJE SREDSTAVA I GOSPODARSKIH IZVORA UVRŠTENIM OSOBAMA.....	35
II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA	37
III. OSTALA OGRANIČENJA	40
IV. POSTUPOVNA PITANJA	42
VENEZUELA	46
I. ZABRANA RASPOLAGANJA SREDSTVIMA I GOSPODARSKIM IZVORIMA ZA UVRŠTENE	47
II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA	49
III. OSTALA PITANJA	50
IV. OSTALI PROPISI.....	51

OBJAŠNJENJE O CJEPIVIMA I TERAPEUTICIMA ZA COVID-19

Pojam „lijeak” koji se upotrebljava u ovim Smjernicama uključuje cjepiva protiv koronavirusa povezanih sa SARS-om (vrste SARS-CoV)⁷ i terapeutike za Covid-19⁸ pakirane za pojedinačnu uporabu. Pojam „medicinska pomoć” uključuje medicinske aktivnosti za primjenu prethodno navedenih cjepiva i terapeutika. Pojam „privremene bolnice, sanitarni objekti ili privremena infrastruktura za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19” uključuje svu infrastrukturu ili mobilnu jedinicu za primjenu prethodno navedenih cjepiva i terapeutika.

⁷ Humanitarni subjekti koji nisu sigurni može li se lijek smatrati cjepivom trebali bi zatražiti informacije od proizvođača i/ili izvoznika. Cjepiva protiv koronavirusa povezanih sa SARS-om obuhvaćena su oznakom KN 3002 20 10, dijelom drugim, odjeljkom VI. poglavljem 30. Priloga I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi, kako je izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2020/2159 od 16. prosinca 2020. (SL L 431, 21.12.2020., str. 34.). U slučaju dvojbe, humanitarni subjekti trebali bi se obratiti i odgovarajućem nacionalnom nadležnom tijelu. Vidjeti i <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/covid-19-vaccines>

⁸ Vidjeti konkretno internetske stranice Europske agencije za lijekove, o liječenju bolesti COVID-19, na <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/covid-19-treatments>; Pitanja i odgovori Komisije: Strategija za terapeutike za bolest COVID-19, 29. lipnja 2021. na https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_3301

SANKCIJE EU-A ZA BORBU PROTIV TERORIZMA

PRAVNA OSNOVA

- Uredba Vijeća (EZ) br. 881/2002 od 27. svibnja 2002. o određenim posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata povezanih s organizacijama ISIL-om (Daiš) i Al-Qaidom („Uredba o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a”)⁹,
- Uredba Vijeća (EU) 2016/1686 od 20. rujna 2016. o uvođenju dodatnih mjera ograničavanja protiv ISIL-a (Daiš) i Al-Qaide te s njima povezanih fizičkih i pravnih osoba, subjekata i tijela („Autonomna uredba EU-a o Al-Qaidi i ISIL-u”¹⁰) i
- Uredba Vijeća (EZ) br. 2580/2001 od 27. prosinca 2001. o posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata s ciljem borbe protiv terorizma („Autonomna uredba EU-a o borbi protiv terorizma”¹¹).

zajedno se definiraju kao „Uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma”¹².

Uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma obuhvaćaju tri prethodno navedena zakonodavna akta. Prva je Uredba o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a, a kojom se u pravo EU-a prenose rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a (RVSUN) donesene nakon temeljnih rezolucija Vijeća sigurnosti 1267/1999 i 1390/2002¹³. Njome se uvide mjere ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata povezanih s Osamom bin Ladenom i Al-Qaidom. Vijeće sigurnosti proširilo je 2015. područje primjene sankcija na osobe i subjekte povezane s Islamskom državom Iraka i Levanta („ISIL (Daiš)”).

Drugi je Autonomna uredba EU-a o Al-Qaidi i ISIL-u koja donosi samostalne mjere za borbu protiv međunarodne terorističke prijetnje koju predstavljaju ISIL (Daiš) i Al-Qaida i Uniji omogućuje da uvede sankcije protiv fizičkih i pravnih osoba, subjekata ili tijela povezanih s njima, uz sankcije uvedene Uredbom o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a.

⁹ SL L 139 29.5.2002., str. 9.

¹⁰ SL L 255 21.9.2016., str. 1.

¹¹ SL L 344 28.12.2001., str. 70.

¹² Uredba Vijeća (EU) br. 753/2011 od 1. kolovoza 2011. o mjerama ograničavanja protiv određenih pojedinaca, skupina, poduzeća i subjekata s obzirom na stanje u Afganistanu nije uključena u ove Smjernice. Objašnjenje je da je 2011. prvotni režim UN-a uspostavljen Rezolucijom Vijeća sigurnosti 1267 (1999.), koji je obuhvaćao i talibane i Al-Qaidu, podijeljen na dva dijela rezolucijama Vijeća sigurnosti 1989 (2011.) i 1988 (2011.). Rezolucijom Vijeća sigurnosti 1988 (2011.) uspostavljen je poseban režim protiv pojedinaca i subjekata povezanih s talibanima koji predstavljaju prijetnju miru, stabilnosti i sigurnosti Afganistana. Taj sustav sankcija prenesen je u zakonodavstvo EU-a Uredbom Vijeća (EU) br. 753/2011.

¹³ Rezolucija 1267 (1999.) koju je donijelo Vijeće sigurnosti na 4051. sastanku 15. listopada 1999. (S/RES/1267 (1999)); Rezolucija 1390 (2002.) koju je donijelo Vijeće sigurnosti na 4452. sastanku 16. siječnja 2002. (S/RES/1390 (2002));

Treći je Autonomna uredba EU-a o borbi protiv terorizma koju je Unija donijela radi provedbe RVSUN-a 1373/2001¹⁴. Njome se uspostavlja režim sankcija protiv osoba i subjekata koji počinje ili pokušaju počiniti teroristička djela, ili koji sudjeluju ili omogućuju takva djela. U skladu s njom Unija je donijela popis osoba i subjekata na koje se primjenjuju sankcije kojima se dopunjuje prethodno navedeno zakonodavstvo.

Sankcije utvrđene uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma uključuju zamrzavanje imovine i zabranu stavljanja svih financijskih sredstava ili gospodarskih izvora izravno ili neizravno na raspolaganje ili u korist fizičkih ili pravnih osoba, subjekata ili tijela uvrštenih u odgovarajuće priloge¹⁵.

Uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma konkretne su, imaju jasne ciljeve i usmjerene su na određene fizičke ili pravne osobe, subjekte ili tijela koji se bave nacionalnim ili međunarodnim terorizmom. **Uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma ne odnose se na lijekove, medicinsku opremu i medicinsku pomoć za stanovništvo. Medicinska oprema, uključujući kisik, specijalne zaštitne maske, osobnu zaštitnu opremu i respiratore, kao ni lijekovi i drugi medicinski proizvodi potrebni za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 ne podliježu ograničenjima u pogledu izvoza, isporuke, financiranja ili uporabe u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma.** Stoga nije vjerojatno da bi uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma mogle ometati humanitarnu pomoć u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 namijenjenu osobama u područjima u kojima djeluju fizičke i pravne osobe, subjekti ili tijela uvršteni na popis.

Međutim, u određenim slučajevima na izvoz, isporuku ili financiranje robe potrebne humanitarnim subjektima neizravno može utjecati zamrzavanje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora određenih fizičkih i pravnih osoba, subjekata, skupina i tijela („uvrštene osobe ili subjekti”), a koji bi mogli biti uključeni u te transakcije.

U pravilu, **uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma osobama ili subjektima uvrštenima na popis ne dopuštaju raspolaganje financijskim sredstvima i gospodarskim izvorima, iako postoje brojna odstupanja (vidjeti odjeljak I.). Međutim, prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći.**

U načelu dopuštene su pomoćne aktivnosti koje su potrebne jer olakšavaju isporuku medicinskih proizvoda (npr. prijevoz medicinskih proizvoda, zamjena valute i skladištenje) pod gore navedenim uvjetima.

¹⁴ Rezolucija 1373 (2001.) koju je donijelo Vijeće sigurnosti na 4385. sastanku 28. rujna 2001., S/RES/1373 (2001).

¹⁵ Vidjeti odjeljak I.

I. ZABRANA RASPOLAGANJA SREDSTVIMA I GOSPODARSKIM IZVORIMA ZA UVRŠTENE OSOBE ILI SUBJEKTE¹⁶

1. Smiju li se u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 humanitarni subjekti povezati s osobama ili subjektima uvrštenima na popis ako je to potrebno za pružanje humanitarne pomoći civilnom stanovništvu?

Da. Humanitarni subjekti mogu se povezati s uvrštenim osobama ili subjektima ako je to potrebno za organizaciju sigurnog i učinkovitog pružanja humanitarne pomoći.

Prema tome, ako uvrštena osoba sudjeluje u humanitarnoj transakciji, to ne znači automatski da se od transakcije mora odustati. Uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma nije zabranjeno povezivanje s uvrštenim osobama ako im se ne stavljaju na raspolaganje financijska sredstva ili gospodarski izvori.

2. Što mogu učiniti humanitarni subjekti da pri pružanju pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 ne bi financijska ili gospodarska sredstva stavili na raspolaganje osobama ili tijelima uvrštenima na popis?

Humanitarni subjekti trebali bi već imati proceduru za provedbu potrebnih provjera kako bi bili sigurni da im partneri uključeni u isporuku humanitarne pomoći nisu uvršteni na popis osoba na koje se EU-ove sankcije odnose. U kontekstu pružanja pomoći u borbi protiv širenja bolesti COVID-19 humanitarni subjekti trebali bi obratiti posebnu pozornost na one osobe ili subjekte uvrštene na popis koji stvarno kontroliraju ili nadziru geografsko područje na kojem će se pružati humanitarna pomoć, osobito ako oni mogu ograničiti pristup tom području¹⁷. To uključuje nedržavne subjekte i uvrštene osobe i subjekte koji imaju službeni ili neslužbeni ulogu u lokalnim upravama ili na njih mogu utjecati¹⁸. Humanitarni subjekti moraju obratiti pozornost i na one osobe i subjekte uvrštene na popis koji navodno djeluju u području dobrotvornog rada ili humanitarne pomoći¹⁹, kao i na one koji pružaju usluge koje nadopunjuju humanitarnu pomoć, kao što su logistika, zdravstvene usluge, usluge sigurnosti ili novčane usluge²⁰, posebno ako imaju zakonski ili *de facto* monopol u tim konkretnim sektorima.

¹⁶ U prilogima I. i I.a Uredbe o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a, u Prilogu I. Autonomnoj uredbi EU-a o Al-Qaidi i ISIL-u te popisu predviđenom u članku 2. stavku 3. Autonomne uredbe EU-a o borbi protiv terorizma navedene su fizičke i pravne osobe, subjekti, skupine i tijela na koje se primjenjuju sankcije EU-a. Ti se popisi odražavaju u karti sankcija EU-a (<https://www.sanctionsmap.eu>) i bazi podataka o financijskim sankcijama (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>) koje su slobodno dostupne. Ti se popisi redovito ažuriraju. Službeni je izvor prava EU-a Službeni list Europske unije koji se primjenjuje u slučaju sukoba propisa.

¹⁷ Na primjer, unos „Jama’atu Ahlis Sunna Lidda’Awati Wal-Jihad”, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a.

¹⁸ Na primjer, unos „ Hamas (uključujući Hamas-Izz al-Din al-Qassem)”, popis iz članka 2. stavka 3. Autonomne uredbe EU-a o borbi protiv terorizma.

¹⁹ Na primjer, unos „Global Relief Foundation”, unos „Al-Haramain & Al Masjed Al-Aqsa Charity Foundation Al-Haramain” i podružnice „Al-Haramaina” te unos „Wafa Humanitarian Organisation”, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a.

²⁰ Na primjer, unos „Al-Kawthar Money Exchange”, unos „Selselat Al-Thahab” i unos „Hanifa Money Exchange office”, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a.

Iako bi pozornost najprije trebalo posvetiti onima koji djeluju na određenom zemljopisnom području na kojem će se pružati humanitarna pomoć, neke osobe koje podliježu uvrštenju na popis mogu djelovati s druge lokacije²¹ (vidjeti i pitanje 15.).

Humanitarni subjekti trebali bi se pobrinuti i da uvrštene osobe ili subjekti ne preusmjeravaju financijska sredstva i gospodarske izvore, uključujući medicinsku opremu. To podrazumijeva donošenje nužnih mjera opreza i provjere kako te osobe (npr. naoružani nedržavni akteri uvršteni na popis) ne bi zaplijenile sredstva i gospodarske izvore i da bi se isporučeni medicinski materijal iskoristio u humanitarne svrhe za koje je i namijenjen.

Humanitarni subjekti, posebno oni koji su najbliži vanjskim partnerima i podizvođačima, trebali bi prikupiti što više informacija i obavijestiti svoje partnere, po mogućnosti ugovorom, da uvrštene osobe ili subjekti ne smiju raspolagati sredstvima ili gospodarskim izvorima niti ih koristiti. Primjena neformalnih vrsta prijenosa novca, kao što su havaleh/hawala/xawala/xawilaad/hundi ili druge vrste prijenosa novca u gotovinu, također su obuhvaćene područjem primjene te zabrane.

Prema članku 2. stavku 4. Uredbe o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a i članku 12. stavku 2. Autonomne uredbe EU-a o Al-Qaidi i ISIL-u djelovanjem humanitarnih subjekata kojim se krše mjere ograničenja iz tih uredbi ne nastaje za njih nikakva odgovornost ako nisu znali niti su imali opravdani razlog sumnjati da svojim djelovanjima krše te zabrane. Zato EU-ove sankcije ne bi trebale dovesti do prekomjerne usklađenosti. Konkretno, ne treba ih tumačiti kao zahtjev da humanitarni subjekti ulažu prekomjerne napore u prikupljanje dokaza ili da dokazuju nepostojanje problema.

Humanitarni subjekti dužni su isporuku humanitarne pomoći provoditi posredstvom osoba koje nisu uvrštene na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma i drugim važećim sankcijama (vidjeti odjeljak IV.). Prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. Međutim, to u ovom predmetu nije vjerojatno s obzirom na to da su uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma usmjerene na one osobe ili subjekte uvrštene na popis koje su odgovorne za djela nacionalnog i međunarodnog terorizma.

U slučaju dvojbe humanitarni subjekti trebali bi u nadležnom nacionalnom tijelu²² provjeriti poštuju li njihove procedure klauzulu o izbjegavanju sankcija iz uredbi EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma²³. Nacionalna nadležna tijela trebala bi humanitarnim subjektima dati o tome pravodobne i jasne smjernice.

²¹ Na primjer, unos „Benevolence International Fund (poznat i kao Benevolent International Fund, (b) BIF-Canada)”, s adresom 2465, Cawthra Road, Unit 203, Mississauga, Ontario, L5A 3P2 Kanada; PO box 1508, Station B, Mississauga, Ontario, L4Y 4G2 Kanada; PO box 40015, 75, King Street South, Waterloo, Ontario, N2J 4V1 Kanada; 92, King Street, 201, Waterloo, Ontario, N2J 1P5 Kanada, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a.

²² Popisi nadležnih nacionalnih tijela dostupni su u Prilogu II. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a; Prilog II. Autonomnoj uredbi EU-a o Al-Qaidi i ISIL-u i prilog Autonomnoj uredbi EU-a o borbi protiv terorizma.

²³ Članak 4. Uredbe o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a; Članak 11. Autonomne uredbe EU-a o Al-Qaidi i ISIL-u; Članak 3. Autonomne Uredbe EU-a o borbi protiv terorizma.

3. Mogu li se lijekovi, medicinska oprema, dezinficijensi i zaštitna oprema smatrati „gospodarskim sredstvima”?

Da. Prema definiciji iz uredbi EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma²⁴ i iz Smjernica o provedbi i evaluaciji mjera ograničavanja (sankcija)²⁵, „gospodarski izvori” znači sve vrste sredstava, materijalnih ili nematerijalnih, pokretnih ili nepokretnih, *koja nisu financijska sredstva, ali se mogu koristiti za stjecanje financijskih sredstava, robe ili usluga*. Omogući li se uvrštenoj osobi da raspolaže serijama lijekova, medicinskom opremom i dezinficijensima, pruža joj se prilika da tu robu, na primjer, proda i zauzvrat dobije financijska sredstva. Stoga se smatra da se tako uvrštenoj osobi ili subjektu omogućuje da raspolažu gospodarskim izvorima ili ih iskorištava. To bi mogao biti slučaj da se medicinski proizvodi dostavljaju uvrštenim osobama ili subjektima koji djeluju u području dobrotvornog rada ili u području koje *de facto* kontrolira uvrštena osoba ili subjekt. Da bi uvrštena osoba ili subjekt mogli raspolagati gospodarskim izvorima ili ih iskorištavati, potrebno je prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela.

Ipak, omogući li se uvrštenoj osobi da raspolaže samo pojedinim komadima navedene robe za vlastitu uporabu ili zaštitu, to se ne bi smatralo raspolaganjem gospodarskim izvorima. Osim toga, uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma sadržavaju odstupanja na temelju kojih nacionalna nadležna tijela mogu odobriti raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima nužnima za zadovoljavanje osnovnih potreba uvrštenih osoba i njihovih uzdržavanih članova obitelji, među ostalim plaćanja za hranu, lijekove i zdravstvenu skrb²⁶.

4. Ako se medicinska pomoć pruža uvrštenoj osobi ili subjektu, može li se to smatrati „raspolaganjem gospodarskim izvorima”?

U načelu, ne smatra se da pružanje medicinske pomoći (tj. medicinskih usluga i sličnog, npr. lijekova za osobnu uporabu) osobama koje imaju ili se sumnja da imaju COVID-19 po sebi ima gospodarsku vrijednost niti da se može zamijeniti za financijska sredstva ili gospodarske izvore. Zato se to ne smatra gospodarskim izvorom pa ni sudjelovanje uvrštene osobe u pružanju takve medicinske pomoći nije kršenje uredbi EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osobe uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ili subjektima ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, na primjer naplaćivanjem medicinske usluge korisnicima ili stjecanjem gospodarskih izvora za vlastitu korist u kontekstu pružanja medicinske pomoći, vidjeti 2. pitanje.

²⁴ Članak 1. stavak 2. Uredbe o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a; Članak 1.b Autonomne uredbe EU-a o Al-Qaidi i ISIL-u; Članak 1. stavak 1. Autonomne uredbe EU-a o borbi protiv terorizma.

²⁵ Smjernice o provedbi i evaluaciji mjera ograničavanja (sankcija) koje je objavilo Vijeće Europske unije, točka 61., str. 26., ref. 5664/18, 4. svibnja 2018. (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5664-2018-INIT/en/pdf>).

²⁶ Članak 2.a stavak 1. točka (a) Uredbe o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a; Članak 5.a Autonomne uredbe o Al-Qaidi i ISIL-u; Članak 5. stavak 2. točka 1. Autonomne uredbe EU-a o borbi protiv terorizma.

5. Smiju li humanitarni subjekti osigurati sredstva lokalnim organizacijama u svrhu borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 u zemljopisnim područjima na kojima djeluju osobe ili subjekti uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma?

Da. Za konkretni slučaj u kojem su uvrštena osoba ili subjekt uključeni u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ili subjektima ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA

6. Jesu li prema Uredbi EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma dopušteni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz robe i tehnologije za humanitarne potrebe borbe protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Sankcije EU-a iz uredbi EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma konkretne su, imaju jasne ciljeve te se odnose na određene osobe i zamrzavanje njihove imovine i zabranu stavljanja na raspolaganje sredstava tim osobama. Prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz svake robe na zemljopisna područja na kojima djeluju osobe i subjekti uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma nisu kao takvi ograničeni. To znači da sankcije EU-a za borbu protiv terorizma u pravilu ne utječu na prodaju, isporuku, prijenos ili izvoz robe i tehnologije za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19. U tom kontekstu, „roba i tehnologija” uključuju, među ostalim, osobnu zaštitnu opremu, respiratore i električne zaštitne maske za medicinske svrhe (potpomognuto disanje) i druge medicinske proizvode za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19, kao i komplete za testiranje na COVID-19 (kao što je komplet qRT-PCR za kvantitativni PCR u stvarnom vremenu), lijekove, dezinficijense, deterdžente i kemikalije.

Za konkretni slučaj u kojem su uvrštena osoba ili subjekt uključeni u lanac isporuke takve robe i tehnologije namijenjene za humanitarnu pomoć vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ili subjektima ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

III. OSTALA PITANJA

7. Smiju li banke iz EU-a otvoriti novi bankovni račun u kreditnim ili financijskim institucijama na zemljopisnim područjima na kojima djeluju osobe i subjekti uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma ako je svrha pružanje potpore humanitarnoj pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma dopuštaju bankarske aktivnosti ako ta financijska institucija nije subjekt uvršten na popis. To obuhvaća i uspostavu novih korespondentnih bankovnih odnosa i novih zajedničkih pothvata. Bankama je dopušteno i otvaranje ureda, podružnica i društava kćeri na tim područjima. Trenutačno

nijedna financijska institucija ne podliježe mjerama ograničavanja u okviru sankcija EU-a za borbu protiv terorizma²⁷.

8. Smiju li državljani EU-a radi pružanja medicinske pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 putovati u zemljopisna područja u kojima djeluju osobe ili subjekti uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma?

Da. U načelu, u uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma ništa ne zabranjuje putovanje na zemljopisna područja na kojima djeluju osobe i subjekti uvršteni na popis u skladu s tim uredbama.

Za konkretni slučaj u kojem su uvrštena osoba ili subjekt uključeni u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ili subjektima ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

9. Smiju li humanitarni subjekti kupiti gorivo, unajmiti vozila ili koristiti usluge privatnog prijevoznika za prijevoz medicinske opreme za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 na zemljopisnim područjima na kojima djeluju osobe ili subjekti uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma?

Da. Za konkretni slučaj u kojem su uvrštena osoba ili subjekt uključeni u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ili subjektima ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

10. Smiju li humanitarni subjekti pomoći pri premještanju ili evakuaciji osoba pogođenih pandemijom bolesti COVID-19 na druge lokacije na zemljopisnim područjima ili izvan zemljopisnih područja na kojima djeluju osobe ili subjekti uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma?

Da. Za konkretni slučaj u kojem su uvrštena osoba ili subjekt uključeni u lanac preseljenja osoba oboljelih od COVID-a 19 vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ili subjektima u lancu preseljenja osoba oboljelih od bolesti COVID-19 ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

11. Smiju li humanitarni subjekti financirati ili sudjelovati u izgradnji privremenih bolnica, sanitarnih objekata ili privremene infrastrukture za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 na onim zemljopisnim područjima na kojima djeluju osobe ili subjekti uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma?

²⁷ Međutim, humanitarni subjekti trebali bi obratiti pozornost na poduzeća koja pružaju novčane usluge, a uvrštena su na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma (vidjeti bilješku 20.).

Da. Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u tu gradnju i/ili iz nje izvlači ekonomsku korist vidjeti 1. pitanje. Na primjer, to bio slučaj da uvrštena osoba naplaćuje naknadu za pristup toj privremenoj infrastrukturi ili ostane njezin vlasnik i nakon krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19.

12. Smiju li humanitarni subjekti pružati humanitarnu pomoć ako je to moguće jedino preko uvrštenih osoba?

Humanitarni subjekti dužni su uvijek iznaći rješenje kojim se ne krše sankcije EU-a. Prema tome, humanitarni subjekti dužni su humanitarnu pomoć isporučiti uz posredovanje osoba koje nisu uvrštene na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma i drugim primjenjivim sankcijama. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. Međutim, to nije vjerojatno s obzirom na to da su uredbе EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma usmjerene na one osobe i subjekte uvrštene na popis koje odgovorne za djela nacionalnog i međunarodnog terorizma.

13. Bi li humanitarni subjekti trebali provjeravati krajnje korisnike humanitarne pomoći koja se odnosi na Covid-19?

Ne. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, članku 214. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i humanitarnim načelima čovječnosti, nepristranosti, neovisnosti i neutralnosti, humanitarna pomoć mora se pružati bez diskriminacije. Humanitarni subjekti moraju na temelju tih načela identificirati osobu kojoj je potrebna pomoć. Ako je nakon te identifikacije jasno da je osoba kojoj je pomoć potrebna njezin krajnji korisnik, nije potrebna provjera krajnjih korisnika.

IV. OSTALI PROPISI

14. Pri pružanju pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 na zemljopisnim područjima na kojima djeluju subjekti uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma, moraju li humanitarni subjekti poštovati sankcije EU-a²⁸ koje nisu uredbе EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma?

Da. Uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma usmjerene su na osobe, subjekte i tijela koji se mogu nalaziti na mjestima na koja se primjenjuju režimi sankcija EU-a usmjereni na određena zemljopisna područja (npr. Sirija, Somalija, Iran, Jemen)²⁹. Humanitarni subjekti moraju humanitarnu pomoć pružati u skladu s tim sankcijama EU-

²⁸ Vidjeti i bilješku 2.

²⁹ Uredba Vijeća (EU) br. 36/2012 od 18. siječnja 2012. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 442/2011 (SL L 16, 19.1.2012., str. 1.); Uredba Vijeća (EZ) br. 147/2003 od 27. siječnja 2003. o određenim mjerama ograničavanja u odnosu na Somaliju (SL L 24, 29.1.2003., str. 2.); Uredba Vijeća (EU) br. 359/2011 od 12. travnja 2011. o mjerama ograničavanja protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Iranu (SL L 100, 14.4.2011., str. 1.); Uredba Vijeća (EU) br. 267/2012 od 23. ožujka 2012. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 961/2010 (SL L 88, 24.3.2012., str. 1.); Uredba Vijeća (EU) br. 1352/2014 od 18. prosinca 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Jemenu (SL L 365, 19.12.2014., str. 60.).

a, uz moguće sankcije predviđene uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma. Na primjer, humanitarne aktivnosti koje se provode u određenom dijelu sirijskog državnog područja koje kontrolira uvrštena teroristička skupina moraju biti u skladu s, među ostalim, primjenjivim mjerama ograničavanja u okviru sankcija EU-a u odnosu na Siriju (vidjeti poglavlje o Siriji u ovim Smjernicama), kao i s mjerama koje proizlaze iz uredbi EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma u skladu s kojima je ta teroristička skupina uvrštena na popis³⁰. U slučaju dvojbi u pogledu usklađenosti s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma i drugim režimima sankcija, primjerice u vezi s mogućim humanitarnim iznimkama predviđenima u posebnim režimima sankcija EU-a, trebalo bi se savjetovati s nacionalnim nadležnim tijelom koje, međutim, nije uključeno u uredbu EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma. Vidjeti i pitanje 17. poglavlja o Iranu i pitanje 23. poglavlja o Siriji u ovim Smjernicama.

15. Uredbe EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma nisu povezane ni s jednim konkretnim zemljopisnim područjem. Kako humanitarni subjekti mogu utvrditi koja su za njihov projekt humanitarne pomoći „relevantna” uvrštenja na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma?

Područje primjene sankcija EU-a nikad nije ograničeno ni na koje konkretno zemljopisno područje povezano s uvrštenim osobama, subjektima ili tijelima. Na primjer, zabrana stavljanja sredstava na raspolaganje ili u korist osobe uvrštene na popis u skladu s Uredbom o Siriji primjenjuje se neovisno o lokaciji uvrštene osobe³¹. Vidjeti i pitanje 17. poglavlja o Iranu i pitanje 23. poglavlja o Siriji u ovim Smjernicama.

Uvrštenje na popis na temelju uredbi EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma uključuje osobe, subjekte i tijela različitih nacionalnosti koji se nalaze u raznim zemljama. Humanitarni subjekti u pravilu bi trebali provjeriti sve popise jer ne smiju pretpostaviti da su samo neka uvrštenja relevantna za njihov humanitarni projekt. Tomu je razlog i činjenica da je niz osoba, subjekata i tijela uvrštenih na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma aktivan u više zemalja, u pograničnim područjima ili čak djeluju iz drugih područja³².

Međutim, poznato je da neke osobe, subjekti ili tijela uvršteni na popis u skladu s uredbama EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma djeluju na konkretnim zemljopisnim područjima. Humanitarni subjekti trebali bi prikupljati informacije kako bi utvrdili jesu li zemljopisna područja na kojima će pružati humanitarnu pomoć poznata

³⁰ Na primjer, unos „Al-Nusrah Front for the People of the Levant”, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a, u kojem se navodi pod „Ostale informacije: (a) djeluje u Sirijskoj Arapskoj Republici.”; unos „Abdallah Azzam Brigades (AAB)”, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a u kojem se navodi pod „Ostale informacije: Djeluje u Libanonu, Siriji i na Arapskom poluotoku”.

³¹ Međutim, s obzirom na to da se Uredbom o Siriji (vidjeti poglavlje o Siriji) nameću sankcije fizičkim ili pravnim osobama, kao i subjektima i tijelima za koje je utvrđeno da su odgovorni za nasilnu represiju nad civilnim stanovništvom u Siriji, koji imaju koristi od režima ili ga podupiru ili su s njim povezani, te fizičke ili pravne osobe, kao i subjekti i tijela, vjerojatno djeluju u Siriji i iz Sirije. Humanitarni subjekti koji pružaju pomoć Siriji stoga bi prvenstveno trebali obratiti pozornost na sankcije i uvrštenja iz Uredbe o Siriji.

³² Vidjeti i bilješku 20.

kao područja djelovanja određenih osoba ili subjekata uvrštenih na popis te u tom slučaju obratiti posebnu pozornost na to da se financijska sredstva ili gospodarski izvori ne stave njima na raspolaganje niti u njihovu korist.

Propisi EU-a o sankcijama za borbu protiv terorizma često sadržavaju informacije („identifikatore”)³³ koje humanitarni subjekti mogu provjeriti kako bi utvrdili posluje li određena osoba ili subjekt na relevantnom zemljopisnom području.

16. Jesu li te strane sankcije obvezujuće za humanitarne subjekte koji su u nadležnosti države članice?

Ne. Humanitarni subjekti koji su u nadležnosti države članice dužni su postupati samo u skladu sa sankcijama EU-a.

³³ „Identifikatori” su dodatne informacije koje pomažu u identifikaciji uvrštene osobe ili subjekta. Iako se najčešći „identifikatori” odnose na lažna imena, mjesta i datume rođenja ili brojeve putovnice, u određenim slučajevima sankcije EU-a uključuju informacije o mjestu djelovanja uvrštenih osoba ili subjekata. Na primjer, unos „Harakat-ul Jihad Islami”, slovo d), Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a, u kojem se navodi „Djeluje u Indiji, Pakistanu i Afganistanu”; Unos „Al-Qaida in the Arabian Peninsula”, odjeljak „Ostale informacije”, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a, u kojem se navodi „Mjesto: Jemen ili Saudijska Arabija (2004. – 2006.)”; Unos „Hassan Dahir Aweys”, odjeljak „Ostale informacije”, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a, u kojem se navodi „(a) Južna Somalija (od studenoga 2012.), (b) Navodno se od studenoga 2007. nalazi u Eritreji”; Unos „Islamic Movement of Uzbekistan”, odjeljak „Ostale informacije”, Prilog I. Uredbi o Al Qaidi i ISIL-u koja se temelji na rezolucijama UN-a, u kojem se navodi: „(b) Aktivan u afganistansko/pakistanskom pograničnom području, sjevernom Afganistanu i srednjoj Aziji”.

IRAN

PRAVNE OSNOVE I SMJERNICE

„Uredbe o Iranu”:

- Uredba Vijeća (EU) br. 267/2012 od 23. ožujka 2012. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 961/2010³⁴ („Uredba o oružju za masovno uništenje u Iranu”),
- Uredba Vijeća (EU) br. 359/2011 od 12. travnja 2011. o mjerama ograničavanja protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Iranu³⁵ („Uredba o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu”).

Drugi relevantni propisi i dokumenti EU-a:

- Uredba Vijeća (EZ) br. 2271/96 od 22. studenoga 1996. o zaštiti od učinaka izvanteritorijalne primjene zakonodavstva koje donese treća zemlja i djelovanja koja se temelje na tom zakonodavstvu ili iz njega proizlaze³⁶ („Statut o blokiranju”),
- Smjernice Europske komisije: „Pitanja i odgovori: donošenje ažuriranog Statuta o blokiranju”³⁷,
- Dokument Europske komisije – Pitanja i odgovori o „Dubinskoj analizi mjera ograničavanja za poduzeća iz EU-a koja posluju s Iranom”³⁸.

Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda donijelo je 20. srpnja 2015. Rezoluciju 2231 (2015) o Zajedničkom sveobuhvatnom akcijskom planu (ZSAP) koji su dogovorili Iran i skupina „E3/EU+3” (Kina, Francuska, Njemačka, Ruska Federacija, Ujedinjena Kraljevina i Sjedinjene Američke Države te Visoki predstavnik Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku). Na dan provedbe ZSAP-a (16. siječnja 2016.), EU je ukinuo sve ekonomske i financijske sankcije koje je nametnuo u vezi s iranskim nuklearnim programom.

Zbog toga su dopuštene brojne aktivnosti i s njima povezane usluge, što može biti relevantno za pružanje humanitarne pomoći, primjerice **financijske, bankovne i osiguravateljske aktivnosti te aktivnosti u pomorskom i prometnom sektoru Irana**. Više informacija o ukidanju sankcija na temelju ZSAP-a može se pronaći u odjeljku 3. **Informativne napomene EU-a o ZSAP-u**³⁹.

³⁴ SL L 88, 24.3.2012., str. 1.–112.

³⁵ SL L 100, 14.4.2011., str. 1.–11.

³⁶ SL L 309, 29.11.1996., str. 1.–6.

³⁷ SL C 277I, 7.8.2018., str. 4.–10.

³⁸ https://ec.europa.eu/info/files/faqs-restrictive-measures-iran_en.

³⁹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/jcpoa_note_en.pdf.

Kao odgovor na povlačenje Sjedinjenih Američkih Država iz ZSAP-a EU je ažurirao Statut o blokiranju kako bi u njegov prilog uključio ponovno uvedene izvanteritorijalne sankcije SAD-a, čime se ublažava učinak tih sankcija na subjekte iz EU-a koji zakonito posluju u Iranu i s Iranom. To je ažuriranje dio potpore EU-a kontinuiranoj, potpunoj i djelotvornoj provedbi ZSAP-a, među ostalim održavanjem legitimnih trgovinskih i gospodarskih odnosa između EU-a i Irana, koji su normalizirani kada su kao rezultat ZSAP-a ukinute sankcije povezane s nuklearnim pitanjem.

Sankcije EU-a protiv Irana koje su još na snazi nakon ukidanja mjera ograničavanja u okviru ZSAP-a konkretne su, imaju jasne ciljeve i usmjerene su na određene osobe, subjekte ili robu koji obično nisu uključeni u humanitarnu pomoć. EU-ove sankcije Iranu **ne odnose se na lijekove, medicinsku opremu i medicinsku pomoć za stanovništvo. Medicinska oprema, uključujući osobnu zaštitnu opremu, specijalne zaštitne maske, kisik i respiratore, kao ni lijekovi i drugi medicinski proizvodi potrebni za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 ne podliježu izravnim ograničenjima u pogledu izvoza, isporuke, financiranja ili uporabe u Iranu (vidjeti odjeljak II.).** Stoga je vrlo mala vjerojatnost da bi EU-ove sankcije mogle utjecati na humanitarnu pomoć za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 namijenjenu stanovništvu Irana kojemu je potrebna.

Međutim, u određenim i vrlo ograničenim slučajevima na izvoz, isporuku ili financiranje tih proizvoda od strane humanitarnih subjekata mogu neizravno utjecati druga ograničenja, kao što je zamrzavanje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora određenih osoba, subjekata i tijela koji podliježu EU-ovim sankcijama („uvrštene osobe”), koje bi mogle biti uključene u relevantne transakcije.

Neovisno o ukidanju sankcija u okviru ZSAP-a, niz mjera i ograničenja povezanih sa širenjem oružja za masovno uništenje ostao je na snazi čak i nakon datuma provedbe u skladu sa ZSAP-om⁴⁰. Očekuje se daljnje ukidanje sankcija u 2023. u skladu s vremenskim rasporedom utvrđenim ZSAP-om.

Osim toga, EU od 2011. primjenjuje sankcije kao odgovor na teška kršenja ljudskih prava u Iranu⁴¹.

U pravilu, **sankcije EU-a protiv Irana ne dopuštaju stavljanje na raspolaganje financijskih sredstava i gospodarskih izvora uvrštenim osobama, iako postoje brojna odstupanja (vidjeti odjeljak I.).** Međutim, prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. Malo je vjerojatno da je to načelo primjenjivo na konkretni slučaj jer su mjere ograničavanja u EU-ovim sankcijama protiv Irana ciljane te s obzirom na vrstu i ograničeni broj uvrštenja na popis.

⁴⁰ To se odnosi, među ostalim, na embargo na oružje, mjere povezane s raketnom tehnologijom, ograničenja određenih transfera i aktivnosti u vezi s nuklearnim programom te na određene metale i softver, koji podliježu posebnom sustavu odobrenja. U skladu s ZSAP-om, daljnje ukidanje mjera ograničavanja trebalo bi se dogoditi u 2023. Točke 19. i 20. Priloga V. ZSAP-u.

⁴¹ Među ostalim, riječ je o ograničenju putovanja i zamrzavanju imovine određenih osoba i subjekata, kao i embargu na opremu koja bi se mogla upotrijebiti za unutarnju represiju i opremu koja bi se mogla upotrijebiti za praćenje i presretanje internetske i telefonske komunikacije na mobilnim i fiksnim mrežama.

Pomoćne aktivnosti koje su potrebne jer olakšavaju isporuku medicinskih proizvoda (npr. prijevoz medicinskih proizvoda, zamjena valute i skladištenje) u načelu su dopuštene. Iako je mala vjerojatnost da će te mjere biti obuhvaćene područjem primjene posebnih ograničenja, humanitarni subjekti trebali bi prije njihove provedbe provjeriti što je o njima navedeno u ovoj obavijesti i prema potrebi, od nacionalnog nadležnog tijela zatražiti smjernice o tome.

I. ZABRANA RASPOLAGANJA SREDSTVIMA I GOSPODARSKIM IZVORIMA ZA UVRŠTENE⁴²

1. Smiju li se u Iranu u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 humanitarni subjekti povezati s uvrštenim osobama ako je to potrebno za pružanje humanitarne pomoći civilnom stanovništvu?

Da. Humanitarni subjekti mogu se povezati s uvrštenim osobama ako je to potrebno za organizaciju sigurnog i učinkovitog pružanja humanitarne pomoći.

Prema tome, ako uvrštena osoba sudjeluje u humanitarnoj transakciji, to ne znači automatski da se od transakcije mora odustati. Uredbama o Iranu nije zabranjeno povezivanje s uvrštenim osobama sve dok tim osobama ne stavljaju na raspolaganje financijska sredstva ili gospodarski izvori.

2. Što mogu učiniti humanitarni subjekti da pri pružanju pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 ne bi financijska sredstva ili gospodarske izvore stavili na raspolaganje osobama, subjektima ili tijelima uvrštenima na popis?

Humanitarni subjekti trebali bi već imati proceduru za provedbu potrebnih provjera kako bi bili sigurni da im partneri uključeni u isporuku humanitarne pomoći nisu uvršteni na popis osoba na koje se EU-ove sankcije odnose. Pri pružanju pomoći u borbi protiv širenja bolesti COVID-19 u Iranu posebnu pozornost trebalo bi posvetiti uvrštenim osobama, subjektima i tijelima povezanim sa zdravstvom i logistikom, kao i pripadnicima Iranske revolucionarne garde (IRGC) koji su prisutni u brojnim sektorima iranskog gospodarstva, uključujući zdravstvo⁴³. Humanitarni subjekti trebali bi se pobrinuti da uvrštene osobe ne preusmjeravaju financijska sredstva i gospodarske izvore, uključujući medicinsku opremu. To podrazumijeva donošenje nužnih mjera opreza i provjere kako te osobe (npr. pripadnici IRGC-a) ne bi zaplijenile sredstva i gospodarske izvore i da bi se isporučeni medicinski materijal iskoristio u humanitarne svrhe za koje je i namijenjen.

Humanitarni subjekti, posebno oni koji su najbliži vanjskim partnerima i podizvođačima, trebali bi prikupiti što više informacija i obavijestiti svoje partnere, po mogućnosti ugovorom, da uvrštene osobe ne smiju raspolagati sredstvima ili gospodarskim izvorima

⁴² Prilozi VIII., IX., XIII. i XIV. Uredbi o oružju za masovno uništenje u Iranu i Prilog I. Uredbi o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu sadržavaju popise osoba, subjekata i tijela na koje se EU-ove sankcije odnose. Ti se popisi odražavaju u karti sankcija EU-a (<https://www.sanctionsmap.eu>) i bazi podataka o financijskim sankcijama (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>) koje su slobodno dostupne humanitarnim subjektima. Ti se popisi redovito ažuriraju. Službeni je izvor prava EU-a Službeni list EU-a koji se primjenjuje u slučaju sukoba propisa.

⁴³ Pripadnici Iranske revolucionarne garde (IRGC) navedeni su u unosu 1. u dijelu II.B Priloga IX. Uredbe o oružju za masovno uništenje u Iranu.

nit i ih koristiti. Područjem primjene te zabrane obuhvaćene su i Hawala i druge neslužbene vrsta prijenosa novca.

Prema članku 42. stavku 2. Uredbe o oružju za masovno uništenje u Iranu i članku 8. stavku 2. Uredbe o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu, za kršenje EU-ovih sankcija ne odgovara se ako prekršitelj nije znao niti je imao opravdanog razloga posumnjati da će svojim djelovanjem prekršiti zabrane. Zato EU-ove sankcije ne bi trebale dovesti do prekomjerne usklađenosti. Konkretno, ne treba ih tumačiti kao zahtjev da humanitarni subjekti ulažu prekomjerne napore u prikupljanje dokaza ili da dokazuju nepostojanje problema.

Humanitarni subjekti dužni humanitarnu pomoć isporučiti kanalima i uz posredovanje osoba na koje se ne primjenjuju mjere ograničavanja iz uredbi o Iranu i drugih važećih sankcija. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. To je u konkretnom slučaju malo vjerojatno jer su uvrštenja na popise u uredbama o Iranu ciljana. Vidjeti i 15. pitanje.

U slučaju dvojbe humanitarni subjekti trebali bi u nadležnom nacionalnom tijelu⁴⁴ provjeriti poštuju li njihove procedure klauzulu o izbjegavanju sankcija iz uredbi o Iranu⁴⁵. Nacionalna nadležna tijela trebala bi humanitarnim subjektima dati o tome pravodobne i jasne smjernice.

3. Mogu li se lijekovi, medicinska oprema, dezinficijensi i zaštitna oprema smatrati „gospodarskim sredstvima”?

Da. Prema definiciji iz uredbi o Iranu, „gospodarski izvori” znači sve vrste sredstava, *materijalnih ili nematerijalnih, pokretnih ili nepokretnih, koja nisu financijska sredstva, ali se mogu koristiti za stjecanje financijskih sredstava, robe ili usluga*⁴⁶. Omogućiti li se uvrštenoj osobi da raspolaže serijama lijekova, medicinskom opremom i dezinficijensima, pruža joj se prilika da tu robu, na primjer, proda i tako stekne financijska sredstva, i stoga se smatra da uvrštena osoba raspolaže ili iskorištava gospodarske izvore. To bi se moglo dogoditi ako se uvrštenim osobama iz iranske vlade omogućiti da raspolažu medicinskim proizvodima. Da bi uvrštena osoba mogla raspolagati gospodarskim izvorima ili ih iskorištavati, potrebno je prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela.

Ipak, omogućiti li se uvrštenoj osobi da raspolaže samo pojedinim komadima navedene robe za vlastitu uporabu ili zaštitu, to se ne bi smatralo raspolaganjem gospodarskim izvorima. Osim toga, uredbe o Iranu sadržavaju odstupanja na temelju kojih nacionalna nadležna tijela mogu odobriti raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim

⁴⁴ Popis nacionalnih nadležnih tijela nalazi se u Prilogu II. Uredbi o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu i Prilogu X. Uredbi o oružju za masovno uništenje u Iranu.

⁴⁵ Članak 2. stavak 3. Uredbe o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu i članak 41. Uredbe o oružju za masovno uništenje u Iranu.

⁴⁶ Članak 1.c Uredbe o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu i članak 1.h Uredbe o oružju za masovno uništenje u Iranu.

izvorima ako su potrebni za osnovne potrebe uvrštenih osoba i njihovih uzdržavanih članova obitelji, uključujući plaćanja za hranu, lijekove i zdravstvenu skrb⁴⁷.

4. Ako uvrštena osoba pruža medicinsku pomoć, može li se to smatrati „raspolaganjem gospodarskim izvorima”?

U načelu, izravno pružanje medicinske pomoći osobama koje imaju ili se sumnja da imaju COVID-19 nema po sebi gospodarsku vrijednost niti se može zamijeniti za financijska sredstva ili gospodarske izvore. Zato se ono ne smatra gospodarskim izvorom pa ni sudjelovanje uvrštene osobe u pružanju takve medicinske pomoći nije kršenje uredbi o Iranu.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja medicinske pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, na primjer naplaćivanjem pružene usluge korisnicima ili stjecanjem gospodarskih izvora za vlastitu korist u kontekstu pružanja medicinske pomoći, vidjeti 2. pitanje.

5. Smiju li humanitarni subjekti u svrhu borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 davati financijska sredstva lokalnim organizacijama u Iranu?

Da.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA⁴⁸

6. Je li uredbama o Iranu dopuštena isporuka respiratora i električnih zaštitnih maski za medicinske svrhe (potpomognuto disanje) i drugih medicinskih proizvoda za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. U načelu, uredbama o Iranu nisu zabranjeni prodaja, isporuka, prijenos, izvoz i financiranje medicinskih proizvoda, uključujući respiratore ili električne zaštitne maske za medicinske svrhe.

Međutim, s obzirom na to da manji broj određenih proizvoda može imati različite namjene, od kojih neke nisu spojive s humanitarnim aktivnostima, možda bi trebalo provjeriti tehničke karakteristike određenog proizvoda⁴⁹ koji se izvozi kako bi se

⁴⁷ Članak 4. Uredbe o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu i članak 26. Uredbe o oružju za masovno uništenje u Iranu.

⁴⁸ Prilozi I., II., III., VII.A i VII.B Uredbi o oružju za masovno uništenje u Iranu i prilozi III. i IV. Uredbi o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu sadržavaju popise robe i tehnologije na koje se odnose EU-ove sankcije.

⁴⁹ Iako bi roba i tehnologija iz 6. pitanja mogla odgovarati onima s popisa iz Priloga I. Uredbi Vijeća (EZ) br. 428/2009 („Uredba o robi s dvojnog namjenom”, SL L 134, 29.5.2009., str. 1.–269.), roba s dvojnog namjenom ima bitna razlikovna obilježja.

provjerilo je li namijenjen isključivo za medicinske, a ne za vojne svrhe, ni za aktivnosti širenja balističkih projektila ili nuklearnog oružja.

Zato je za prodaju, isporuku, prijenos, izvoz i financiranje određene robe i tehnologije potrebno prethodna dozvola nacionalnog nadležnog tijela. To je, primjerice, slučaj s mikroskopima i srodnom opremom te detektorima (uključujući neke koji koriste rendgensku ili elektronsku spektroskopiju)⁵⁰ jer se mogu koristiti za aktivnosti obogaćivanja koje nisu spojive sa ZSAP-om. Za izvoz druge robe, kao što su određeni strojevi za uravnoteženje, moguće je dobiti odobrenje nacionalnih nadležnih tijela ako su ti strojevi namijenjeni za medicinsku opremu, ali je inače zabranjen jer bi se mogli upotrijebiti za razvoj sustava za ispaljivanje nuklearnog oružja.

Da bi dobili odobrenje, humanitarni subjekti moraju dokazati da se određena oprema neće koristiti za aktivnosti koje nisu spojive sa ZSAP-om. Predložak u Prilogu II.A može dati neke naznake o elementima na koje humanitarni subjekti trebaju obratiti pozornost. Humanitarni subjekti mogu od nacionalnog nadležnog tijela zatražiti dodatne smjernice o tome kojim informacijama trebaju potkrijepiti svoj zahtjev.

Štoviše, člankom 4.a Uredbe o oružju za masovno uništenje u Iranu zabranjuje se prodaja, isporuka, prijenos, izvoz i financiranje određene robe i tehnologije, uključujući određene vrste digitalnih računala i elektroničkih sklopova⁵¹ koji bi se mogli upotrijebiti za razvoj sustava za ispaljivanje nuklearnog oružja.

O tehničkim specifikacijama humanitarni subjekti trebali bi zatražiti informacije od proizvođača, a u slučaju dvojbe trebali bi se obratiti nacionalnom nadležnom tijelu.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogućući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

7. Je li uredbama o Iranu dopuštena isporuka lijekova, dezinficijensa, deterdženata ili kemikalija za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. U načelu, EU-ovim sankcijama iz Uredbe o Iranu nisu zabranjeni prodaja, opskrba, prijenos ili izvoz, financiranje niti uporaba lijekova, sapuna, dezinficijensa (biocida), deterdženata ni kemikalija za medicinsku uporabu potrebnih za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19.

Međutim, za prodaju, isporuku, prijenos ili izvoz, financiranje ili uporabu određenih kemijskih tvari treba odobrenje nacionalnog nadležnog tijela u skladu s člankom 2.a Uredbe o oružju za masovno uništenje u Iranu jer se te tvari mogu upotrijebiti i za širenje nuklearnog oružja.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogućući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

⁵⁰ Članak 3.a Vidjeti posebno stavke II.A2.003 i II.A6.016 u Prilogu II. Uredbi o oružju za masovno uništenje u Iranu.

⁵¹ Posebno vidjeti stavku 4A003 u Prilogu III. Uredbi o oružju za masovno uništenje u Iranu.

8. Je li uredbama o Iranu dopuštena isporuka kompleta za testiranje na COVID-19 (qRT-PCR KIT)?

Da. Uredbama o Iranu nisu zabranjeni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz, financiranje ni uporaba kompleta za testiranje na COVID-19 kao što je komplet za kvantitativni PCR u stvarnom vremenu (qRT-PCR KIT). Ni reagensi koji se obično koriste u kompletu za qRT-PCR ne podliježu trgovinskim ograničenjima iz uredbi o Iranu. Ako su potrebne dodatne smjernice, primjerice ako nije riječ o kompletu koji se može obično naći na tržištu, trebalo bi se obratiti nacionalnom nadležnom tijelu.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac isporuke kompleta za testiranje na COVID-19 (qRT-PCR) kao humanitarne pomoći, vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

9. Je li uredbama o Iranu dopuštena isporuka osobne zaštitne opreme potrebne za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. U načelu, uredbama o Iranu nisu zabranjeni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz, financiranje ni uporaba osobne zaštitne opreme potrebne za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19.

Iako je Uredbom o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu zabranjen izvoz u Iran određene zaštitne opreme koja bi se mogla upotrijebiti za unutarnju represiju, kao što su zaštitni prsluci i kacige, izrijekom je izuzeta oprema osmišljena sukladno zahtjevima zaštite na radu⁵². U slučaju nesigurnosti humanitarni subjekti trebali bi od proizvođača tražiti objašnjenje.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

IV. OSTALA PITANJA

10. Smiju li banke iz EU-a otvoriti novi bankovni račun u iranskoj kreditnoj ili financijskoj instituciji za potporu humanitarnoj pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Od dana provedbe ZSAP-a (16. siječnja 2016.), bankovne su aktivnosti s iranskim bankama dopuštene ako određena iranska financijska institucija nije uvršten subjekt. To obuhvaća i uspostavu novih korespondentnih bankovnih odnosa i novih zajedničkih pothvata. Bankama je dopušteno otvaranje ureda, podružnica i društava kćeri u Iranu. Dvije iranske banke su i dalje uvrštene: banka Ansar i banka Mehr⁵³.

⁵² Vidjeti stavku 5. u Prilogu III. Uredbi o teškom kršenju ljudskih prava u Iranu.

⁵³ Stavke 8 i 9 u dijelu B odjeljka II. Priloga IX. Uredbi o oružju za masovno uništenje u Iranu.

11. Smiju li državljani država članica EU-a putovati u Iran radi pružanja medicinske pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. U načelu, ništa u uredbama o Iranu ne zabranjuje putovanje u Iran niti pružanje medicinske pomoći u toj zemlji.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

12. Smiju li humanitarni subjekti kupiti gorivo, unajmiti vozilo ili koristiti usluge privatnog prijevoza u Iranu za prijevoz medicinske opreme za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 u Iran ili unutar Irana?

Da.

Člankom 4.c Uredbe o oružju za masovno uništenje u Iranu zabranjuje se kupnja od Irana određenih materijala visoke energetske gustoće, ako su navedeni u Prilogu III. toj uredbi, koji se mogu upotrijebiti za „projektili” ili bespilotne zračne letjelice. Međutim, to se ne odnosi na prerađena fosilna goriva i biogoriva, uključujući gorivo za motore certificirano za upotrebu u civilnom zrakoplovstvu, osim ako su posebno namijenjena za „projektili” ili bespilotne zračne letjelice.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

13. Smiju li humanitarni subjekti premještati osobe pogođene pandemijom bolesti COVID-19 na druge lokacije u Iranu ili izvan te zemlje?

Da.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac preseljenja osoba oboljelih od COVID-a 19, na primjer pripadnici Iranske revolucionarne garde (IRGC), vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama u lancu preseljenja osoba oboljelih od bolesti COVID-19 ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

14. Smiju li humanitarni subjekti financirati ili sudjelovati u izgradnji privremenih bolnica, sanitarnih objekata ili privremene infrastrukture za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u tu gradnju i/ili iz nje izvlači ekonomsku korist vidjeti 1. pitanje. Na primjer, to bio slučaj da uvrštena osoba naplaćuje naknadu za pristup toj privremenoj infrastrukturi ili ostane njezin vlasnik i nakon krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19.

15. Smiju li humanitarni subjekti pružati humanitarnu pomoć ako je to moguće jedino preko uvrštenih osoba?

Humanitarni subjekti dužni su uvijek iznaći rješenje kojim se ne krše sankcije EU-a. Prema tome, humanitarni subjekti dužni su humanitarnu pomoć isporučiti kanalima i uz posredovanje osoba na koje se ne primjenjuju mjere ograničavanja iz uredbi o Iranu i drugih važećih sankcija. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. U konkretnom je slučaju ipak malo vjerojatno da će to načelo naći svoju primjenu jer su mjere ograničavanja u EU-ovim sankcijama protiv Irana ciljane.

16. Bi li humanitarni subjekti trebali provjeravati krajnje korisnike humanitarne pomoći?

Ne. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, članku 214. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i humanitarnim načelima čovječnosti, nepristranosti, neovisnosti i neutralnosti, humanitarna pomoć mora se pružati bez diskriminacije. Humanitarni subjekti na temelju tih načela identificirati osobu kojoj je potrebna pomoć. Nakon te identifikacije nije potrebna provjera krajnjih korisnika.

V. OSTALI PROPISI

17. Moraju li humanitarni subjekti poštovati sankcije EU-a koje se odnose na međunarodni terorizam i sankcije EU-a u vezi sa stanjem u Siriji pri pružanju pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 u Iranu?

Da.

Sankcije EU-a protiv međunarodnog terorizma⁵⁴ vrlo su ograničene kad je riječ o Iranu i odnose se samo na nekoliko iranskih osoba i subjekata. Ako se oni uključe u transakciju, primjenjuju se posebna ograničenja iz EU-ovih sankcija protiv međunarodnog terorizma. U tom bi slučaju od nacionalnog nadležnog tijela trebalo zatražiti dodatne konkretne smjernice.

EU-ove sankcije u vezi sa stanjem u Siriji⁵⁵ odnose se i na tri osobe i jedan subjekt iz Irana. Te se sankcije primjenjuju neovisno o zemlji u kojoj humanitarni subjekt provodi svoje aktivnosti. Relevantne zabrane, drugačije od onih iz uredbi o Iranu, tema su posebnog poglavlja u ovoj obavijesti.

18. Sankcije Sjedinjenih Američkih Država protiv Irana zabranjuju neka djelovanja koja EU načelno dopušta. Jesu li te strane sankcije obvezujuće za humanitarne subjekte koji su u nadležnosti države članice?

⁵⁴ Uredba Vijeća (EZ) br. 2580/2001 o posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata s ciljem borbe protiv terorizma (SL L 344, 28.12.2001., str. 70.–75.). Vijeće preispituje i izmjenjuje popis osoba, skupina i subjekata na koje se ta uredba primjenjuje. Najnovija verzija popisa priložena je Provedbenoj uredbi Vijeća (EU) 2020/1128 od 30. srpnja 2020. o provedbi članka 2. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 2580/2001 o posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata s ciljem borbe protiv terorizma i o stavljanju izvan snage Provedbene uredbe (EU) 2020/19 (SL L 247, 31.7.2020., str. 1.–4.) (SL L 8I, 14.1.2020., str. 1.–4.).

⁵⁵ Uredba Vijeća (EU) br. 36/2012 od 18. siječnja 2012. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 442/2011 (SL L 16, 19.1.2012., str. 1.–32.).

Ne. Humanitarni subjekti koji su u nadležnosti države članice dužni su postupati samo u skladu sa sankcijama EU-a. Njima je, ustvari, zabranjeno postupanje u skladu s nekim sankcijama Sjedinjenih Američkih Država protiv Irana.

Niz sankcija SAD-a protiv Irana primjenjuje se izvanteritorijalno. To znači da im je cilj proizvesti učinke izvan državnog područja Sjedinjenih Američkih Država i da se njima nastoji regulirati ponašanje gospodarskih subjekata iz EU-a koji nemaju značajnu vezu sa Sjedinjenim Američkim Državama. Međutim, EU ne priznaje izvanteritorijalnu primjenu propisa koje donesu treće zemlje i smatra da je takva primjena u suprotnosti s međunarodnim pravom.

Uredba Vijeća (EZ) br. 2271/96 („Statut o blokiranju”)⁵⁶ štiti osobe iz EU-a koje sudjeluju u zakonitoj (tj. u skladu s pravom EU-a) međunarodnoj trgovinskoj razmjeni i/ili kretanju kapitala, među ostalim s Iranom, kao i s time povezane komercijalne aktivnosti, od učinaka stranih propisa navedenih u Prilogu toj uredbi, uključujući određene sankcije Sjedinjenih Američkih Država protiv Irana. Ta uredba poništava učinak u EU-u svih sudskih odluka koje se temelje na stranim propisima navedenima u Prilogu toj uredbi i osobama iz EU-a omogućuje da na sudu dobiju naknadu za štetu koja im je nanesena izvanteritorijalnom primjenom tih stranih propisa.

Statut o blokiranju istovremeno zabranjuje osobama iz EU-a postupanje u skladu sa zahtjevima ili zabranama koji se temelje na stranim propisima navedenima u Prilogu Statutu. Osobe iz EU-a na čije gospodarske i financijske interese utječe izvanteritorijalna primjena tih propisa dužne su o tome obavijestiti Europsku komisiju⁵⁷.

Detaljne informacije o pravima i obvezama prema Statutu o blokiranju dostupne su na posebnoj internetskoj stranici⁵⁸.

⁵⁶ Uredba Vijeća (EZ) br. 2271/96 od 22. studenoga 1996. o zaštiti od učinaka izvanteritorijalne primjene zakonodavstva koje donese treća zemlja i djelovanja koja se temelje na tom zakonodavstvu ili iz njega proizlaze (SL L 309, 29.11.1996., str. 1.–6.)

⁵⁷ [RELEX-SANCTIONS @ec.europa.eu](mailto:RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu).

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/info/blocking-statute>.

NIKARAGVA

PRAVNE OSNOVE I SMJERNICE

- Uredba Vijeća (EU) 2019/1716 od 14. listopada 2019. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Nikaragvi⁵⁹ („Uredba o Nikaragvi”).

EU je sankcije protiv Nikaragve uveo zbog kontinuiranog kršenja ljudskih prava i građanskih sloboda u Republici Nikaragvi koje sigurnosne snage i provladine oružane skupine provode nad političkim protivnicima, prosvjednicima, novinarima, neovisnim medijima i organizacijama civilnog društva. Cilj je sankcija EU-a protiv Nikaragve promijeniti represivnu politiku vlade Nikaragve i spriječiti daljnje pogoršanje stanja ljudskih prava i vladavine prava u Nikaragvi i pridonijeti mirnim pregovorima o izlasku iz aktualne političke krize.

Sankcije propisane Uredbom o Nikaragvi uključuju zamrzavanje imovine i zabranu raspolaganja financijskim sredstvima ili imovinom, izravno ili neizravno ili u njihovu korist, onima koji su odgovorni za teško kršenje ljudskih prava i ugrožavanje demokracije i vladavine prava u Republici Nikaragvi, kao i osobama koje su s njima povezane. Predviđeno je nekoliko iznimaka, među ostalim u humanitarne svrhe. S obzirom na to da je stanje u Nikaragvi i dalje teško, prve osobe i subjekti čija se imovina zamrzava uvršteni su na popis 4. svibnja 2020.⁶⁰

Sankcije propisane Uredbom o Nikaragvi ne odnose se na lijekove, medicinsku opremu i medicinsku pomoć za stanovništvo. Medicinska oprema, uključujući kisik, specijalne zaštitne maske, osobnu zaštitnu opremu i respiratore, kao ni lijekovi i drugi medicinski proizvodi potrebni za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 ne podliježu ograničenjima u pogledu izvoza, isporuke, financiranja ili uporabe u Nikaragvi.

Štoviše, mjere ograničavanja iz Uredbe o Nikaragvi konkretne su, imaju jasne ciljeve i odnose se na određene osobe koje su prije svega povezane s nikaragvanskom državnom policijom i upravom za zatvorski sustav ili su savjetnici predsjednika Nikaragve. Stoga je vrlo mala vjerojatnost da bi EU-ove mjere ograničavanja mogle utjecati na humanitarnu pomoć za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 namijenjenu stanovništvu Nikaragve kojemu je potrebna.

Međutim, u određenim slučajevima na izvoz, isporuku ili financiranje robe potrebne humanitarnim subjektima neizravno može utjecati zamrzavanje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora određenih osoba, subjekata i tijela („uvrštene osobe”), a koji bi mogli biti uključene u te transakcije.

U pravilu, EU-ove sankcije protiv Nikaragve dopuštaju uvrštenim osobama da raspolazu financijskim sredstvima i gospodarskim izvorima ako su ta sredstva ili gospodarski izvori nužni isključivo za pružanje humanitarne pomoći, podložno zahtjevima o odobrenju (vidjeti odjeljak I.).

⁵⁹ SL L 262, 15.10.2019., str. 1.–10.

⁶⁰ Provedbena uredba Vijeća (EU) 2020/606 o provedbi Uredbe (EU) 2019/1716 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Nikaragvi (SL L 139I, 4.5.2020., str. 1.–3.)

U načelu su dopuštene i pomoćne aktivnosti koje su potrebne jer olakšavaju isporuku medicinskih proizvoda (npr. prijevoz medicinskih proizvoda, zamjena valute i skladištenje) pod gore navedenim uvjetima.

I. ZABRANA RASPOLAGANJA SREDSTVIMA I GOSPODARSKIM IZVORIMA ZA UVRŠTENE⁶¹

1. Smatra li se humanitarna pomoć u obliku hrane, lijekova, medicinske opreme, dezinficijensa, medicinske pomoći i drugih medicinskih proizvoda te gradnje privremene medicinske infrastrukture potrebne za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 u Nikaragvi pružanjem resursa „nužnih za humanitarne potrebe“?

Da, pružanje humanitarne pomoći opisane u 1. pitanju smatra se pružanjem resursa „nužnih za humanitarne potrebe.“

2. Smiju li se u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 humanitarni subjekti povezati s uvrštenim osobama ako je to potrebno za pružanje humanitarne pomoći civilnom stanovništvu u Nikaragvi?

Da. Humanitarni subjekti mogu se povezati s uvrštenim osobama ako je to potrebno za organizaciju sigurnog i učinkovitog pružanja humanitarne pomoći.

U pravilu, člankom 6. stavkom 1. Uredbe o Nikaragvi dopušta se uvrštenim osobama da raspolazu financijskim sredstvima i gospodarskim izvorima ako su ta sredstva ili gospodarski izvori nužni isključivo za humanitarne potrebe, kao što je pružanje ili olakšavanje pružanja pomoći uključujući, među ostalim, medicinsku opremu. Humanitarni subjekti moraju zatražiti prethodno odobrenje od nacionalnog nadležnog tijela prije negoli ta financijska sredstva i gospodarske izvore stave na raspolaganje uvrštenim osobama.

3. Što mogu učiniti humanitarni subjekti da pri pružanju pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 ne bi financijska sredstva ili gospodarske izvore stavili na raspolaganje osobama, subjektima ili tijelima uvrštenima na popis?

Humanitarni subjekti trebali bi već imati uspostavljenu proceduru za provedbu potrebnih provjera kako bi bili sigurni da im partneri uključeni u isporuku humanitarne pomoći nisu uvršteni na popis osoba na koje se EU-ove sankcije odnose. U kontekstu pružanja pomoći u borbi protiv širenja bolesti COVID-19 u Nikaragvi posebnu pozornost treba obratiti na uvrštene osobe na ključnim položajima povezane sa zdravstvom ili nikaragvanskom državnom policijom, koje bi u nekom trenutku mogle biti uključene u humanitarnu akciju (npr. zbog sigurnosnih razloga). Humanitarni subjekti trebali bi se pobrinuti da uvrštene osobe ne preusmjeravaju financijska sredstva i gospodarske izvore, uključujući medicinsku opremu. To podrazumijeva nužne mjere opreza i provjere kako te osobe ne bi zaplijenile sredstva i gospodarske izvore i da bi se isporučeni medicinski materijal iskoristio u humanitarne svrhe za koje je i namijenjen.

⁶¹ Prilog I. Uredbi o Nikaragvi sadržava popis pojedinaca na koje se primjenjuju sankcije EU-a. Ti se popisi odražavaju i u karti sankcija EU-a (<https://www.sanctionsmap.eu/>) i bazi podataka o financijskim sankcijama (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), koje su slobodno dostupne humanitarnim subjektima. Ti se popisi redovito ažuriraju. Službeni je izvor prava EU-a Službeni list EU-a koji se primjenjuje u slučaju sukoba propisa.

Humanitarni subjekti, posebno oni koji su najbliži vanjskim partnerima i podizvođačima, trebali bi prikupiti što više informacija i obavijestiti svoje partnere, po mogućnosti ugovorom, da uvrštene osobe ne smiju raspolagati sredstvima ili gospodarskim izvorima niti ih koristiti.

Prema članku 10. stavku 2. Uredbe o Nikaragvi djelovanjem humanitarnih subjekata ne nastaje za njih nikakva odgovornost ako nisu znali niti su imali opravdani razlog sumnjati da bi svojim djelovanjima kršili te zabrane. Zato EU-ove sankcije ne bi trebale dovesti do prekomjerne usklađenosti. Konkretno, ne treba ih tumačiti kao zahtjev da humanitarni subjekti ulažu prekomjerne napore u prikupljanje dokaza ili da dokazuju nepostojanje problema.

Ako je uvrštena osoba uključena u humanitarnu transakciju, to ne znači automatski da se od transakcije mora odustati. Uredba o Nikaragvi sadržava brojna važna odstupanja koja omogućuju provedbu takvih transakcija, uz prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela. Vidjeti i odjeljak I., a posebno 2., 5., 6. i 19. pitanje.

U slučaju dvojbe humanitarni subjekti trebali bi u nadležnom nacionalnom tijelu⁶² provjeriti poštuju li njihove procedure klauzulu o izbjegavanju sankcija iz Uredbe o Nikaragvi⁶³. Nacionalna nadležna tijela trebala bi humanitarnim subjektima dati o tome pravodobne i jasne smjernice.

4. Mogu li se lijekovi, medicinska oprema, dezinficijensi i zaštitna oprema smatrati „gospodarskim sredstvima”?

Da. Prema definiciji iz Uredbe o Nikaragvi, „gospodarski izvori” znači sredstva bilo koje vrste, *materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, koja ne predstavljaju financijska sredstva, ali se mogu upotrijebiti za stjecanje financijskih sredstava, robe ili usluga*⁶⁴. Omogućiti li se uvrštenoj osobi da raspolaže serijama lijekova, medicinskom opremom i dezinficijensima, pruža joj se prilika da tu robu, na primjer, proda i tako stekne financijska sredstva, i stoga se smatra da uvrštena osoba raspolaže ili iskorištava gospodarske izvore. Da bi uvrštena osoba mogla raspolagati gospodarskim izvorima ili ih iskorištavati, potrebno je prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela.

Ipak, omogućiti li se uvrštenoj osobi da raspolaže samo pojedinim komadima navedene robe za vlastitu uporabu ili zaštitu, to se ne bi smatralo raspolaganjem gospodarskim izvorima. Osim toga, Uredba o Nikaragvi sadržava odstupanje na temelju kojeg nacionalna nadležna tijela mogu odobriti raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima ako su potrebni za osnovne potrebe uvrštenih osoba i njihovih uzdržavanih članova obitelji, uključujući plaćanja za hranu, lijekove i zdravstvenu skrb⁶⁵.

⁶² Popisi nacionalnih nadležnih tijela nalaze se u Prilogu II. Uredbi o Nikaragvi.

⁶³ Članak 9. Uredbe o Nikaragvi.

⁶⁴ Članak 1.d Uredbe o Nikaragvi.

⁶⁵ Članak 3. stavak 1. točka (a) Uredbe o Nikaragvi.

5. Ako uvrštena osoba pruža medicinsku pomoć, može li se to smatrati „raspolaganjem gospodarskim izvorima”?

U načelu, izravno pružanje medicinske pomoći osobama koje imaju ili se sumnja da imaju COVID-19 nema po sebi gospodarsku vrijednost niti se može zamijeniti za financijska sredstva ili gospodarske izvore. Zato se ono ne smatra gospodarskim izvorom pa sudjelovanje uvrštene osobe u pružanju takve medicinske pomoći nije kršenje Uredbe o Nikaragvi.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja medicinske pomoći vidjeti 2. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, na primjer naplaćivanjem pružene usluge korisnicima ili stjecanjem gospodarskih izvora za vlastitu korist u kontekstu pružanja medicinske pomoći, vidjeti 3. pitanje.

6. Smiju li humanitarni subjekti u svrhu borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 davati financijska sredstva lokalnim organizacijama u Nikaragvi?

Da.

Za konkretan slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći, na primjer u slučaju uvrštenja na popis koja se odnose na osobe ili subjekte koji su nadležni u zdravstvenom sektoru ili osobe u imenovanim tijelima kaznenog progona, vidjeti 2. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 3. pitanje.

II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA

7. Jesu li prema Uredbi o Nikaragvi dopušteni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz robe i tehnologije za humanitarne potrebe radi borbe protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Sankcije EU-a utvrđene Uredbom o Nikaragvi usmjerene su samo na određene osobe zamrzavanjem njihove imovine i zabranom stavljanja na raspolaganje sredstava tim osobama. Nije ograničena prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz bilo koje robe u Nikaragvu. To znači da sankcije EU-a u pravilu ne utječu na prodaju, isporuku, prijenos ili izvoz robe i tehnologije za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19. U tom kontekstu, „roba i tehnologija” uključuju, među ostalim, osobnu zaštitnu opremu, respiratore i električne zaštitne maske za medicinske svrhe (potpomognuto disanje) i druge medicinske proizvode za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19, kao i komplete za testiranje na COVID-19 (kao što je komplet qRT-PCR za kvantitativni PCR u stvarnom vremenu), lijekove, dezinficijense, deterdžente i kemikalije.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac isporuke takve robe i tehnologije namijenjene za humanitarnu pomoć vidjeti 2. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 3. pitanje.

III. OSTALA PITANJA

8. Smiju li banke iz EU-a otvoriti novi bankovni račun u nikaragvanskoj kreditnoj ili financijskoj instituciji za potporu humanitarnoj pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Bankovne su aktivnosti s nikaragvanskim bankama dopuštene ako određena nikaragvanska financijska institucija nije navedena u Prilogu I. Uredbi o Nikaragvi. To obuhvaća i uspostavu novih korespondentnih bankovnih odnosa i novih zajedničkih pothvata. Bankama je dopušteno i otvaranje ureda, podružnica i društava kćeri u Nikaragvi. Zasad se mjere ograničavanja ne primjenjuju ni na jednu nikaragvansku financijsku instituciju.

9. Smiju li državljani država članica EU-a putovati u Nikaragvu radi pružanja medicinske pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. U načelu, ništa u Uredbi o Nikaragvi ne zabranjuje putovanje u Nikaragvu niti pružanje medicinske pomoći u toj zemlji.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 2. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 3. pitanje.

10. Smiju li humanitarni subjekti kupiti gorivo u Nikaragvi za prijevoz medicinske opreme za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 u Nikaragvu ili unutar Nikaragve?

Da. Ništa u Uredbi o Nikaragvi ne zabranjuje humanitarnim subjektima kupnju goriva u Nikaragvi.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 2. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 3. pitanje.

11. Smiju li humanitarni subjekti premještati osobe pogođene pandemijom bolesti COVID-19 na druge lokacije u Nikaragvi ili izvan te zemlje?

Da.

U konkretnom slučaju u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac preseljenja osoba oboljelih od COVID-a 19, na primjer uvrštenog pripadnika nikaragvanske nacionalne policije ili nekoga tko djeluje u njezino ime, može se primijeniti odstupanje iz članka 6. stavka 1. Uredbe o Nikaragvi. Prema tom odstupanju, pod određenim uvjetima uvrštene osobe mogu raspolagati financijskim sredstvima i gospodarskim izvorima ako su takva financijska sredstva ili gospodarski izvori nužni za pružanje humanitarne pomoći, pri čemu je izrijekom isključena evaluacija iz Nikaragve. Za to je potrebno prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela.

12. Smiju li humanitarni subjekti financirati ili sudjelovati u izgradnji privremenih bolnica, sanitarnih objekata ili privremene infrastrukture za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Vidjeti i 1. pitanje.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u tu gradnju i/ili iz nje izvlači ekonomsku korist vidjeti 2. pitanje. Na primjer, to bio slučaj da uvrštena osoba naplaćuje naknadu za pristup toj privremenoj infrastrukturi ili ostane njezin vlasnik i nakon krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19.

13. Smiju li humanitarni subjekti pružati humanitarnu pomoć ako je to moguće jedino preko uvrštenih osoba?

Humanitarni subjekti uvijek moraju tražiti rješenja kojima se ne krše sankcije EU-a te se moraju koristiti postojećim odstupanjima u skladu s Uredbom o Nikaragvi kada žele staviti sredstva ili gospodarske izvore na raspolaganje uvrštenoj osobi ili u njezinu korist. Prema tome, humanitarni subjekti dužni su humanitarnu pomoć isporučiti uz posredovanje osoba koje prema Uredbi o Nikaragvi nisu uvrštene osobe. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. To je, međutim, u konkretnom slučaju malo vjerojatno s obzirom na to da su mjere ograničavanja iz Uredbe o Nikaragvi ciljane, na njihovu vrstu i ograničeni broj uvrštenja na popis te postojanje posebnih odstupanja u humanitarne svrhe ako se ove smjernice striktno poštuju.

IV. POSTUPOVNA PITANJA

14. Što znači pojam „odstupanje”?

Odstupanja su izričite iznimke predviđene u pravnim aktima, kojima je ograničeno (zabranjeno) djelovanje dopušteno u određenim okolnostima, pod uvjetom da ga je nacionalno nadležno tijelo odobrilo⁶⁶. Bez takvog odobrenja djelovanje nije zakonito. U posebnom slučaju iz članka 6. Uredbe o Nikaragvi svrha djelovanja mora biti isključivo humanitarna.

15. Jesu li prihvatljivi zajednički zahtjevi, na primjer, da nekoliko humanitarnih subjekata podnese jedan zahtjev ili da se jedan zahtjev istovremeno uputi većem broju nacionalnih nadležnih tijela?

Ako je za humanitarni projekt borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 jednom ili više nacionalnih nadležnih tijela potrebno podnijeti nekoliko zahtjeva za odstupanje, trebalo bi omogućiti da se jedan zahtjev podnese svim relevantnim nacionalnim nadležnim tijelima.

Isto tako, ako je za humanitarni projekt potrebno da nekoliko humanitarnih subjekata zatraži odstupanje, trebalo bi im omogućiti da podnesu zajednički zahtjev. Donatori, banke, međunarodne organizacije i nevladine organizacije uključene u neki humanitarni projekt trebali bi razmjenjivati informacije da bi prikupili dokaze koje za izdavanje odobrenja traže nacionalna nadležna tijela.

U sadašnjim iznimnim okolnostima nacionalna nadležna tijela pozivaju se da uspostave kontaktnu točku za humanitarna odstupanja koja se tiču borbe protiv pandemije bolesti COVID-19. S obzirom na izvanrednu situaciju, nacionalna nadležna tijela trebala bi surađivati da bi na te zahtjeve odgovarala na vrijeme i ujednačeno. Komisija je spremna podržati ih u njihovu radu.

16. Mogu li nacionalna nadležna tijela izdati opće odobrenje ili humanitarni subjekti moraju podnijeti zahtjev za svaku aktivnost?

Nacionalna nadležna tijela mogu odobriti odstupanja od svih sankcija EU-a zbog ograničenog broja razloga koje to tijelo u svakom pojedinom slučaju mora provjeriti.

⁶⁶ Odstupanja su obično formulirana na sljedeći način: *Odstupajući od (zabrana iz) članka..., nadležna tijela smiju dopustiti, pod uvjetima koje smatraju primjerenima....*

Prema Uredbi o Nikaragvi, oslobađanje ili stavljanje određenih zamrznutih financijskih sredstava ili gospodarskih izvora na raspolaganje ili njihovo pružanje uvrštenim osobama potrebno za humanitarne potrebe nacionalna nadležna tijela mogu odobriti *pod uvjetima koje smatraju primjerenima*.

Ako je riječ o identičnim aktivnostima/transakcijama koje se ponavljaju pod unaprijed poznatim uvjetima, nacionalno nadležno tijelo odlučit će hoće li izdati jedno odobrenje za sve aktivnosti/transakcije (npr. za identične transakcije odobrene u skupinama ako je za te skupine u svakom pojedinačnom slučaju obavljena procjena i ako se može osigurati nadzor njihova ishoda) ili treba izdavati odobrenje za svaku pojedinačno. Komisija potiče nacionalna nadležna tijela da razmotre bi li u sadašnjim iznimnim okolnostima jedno odobrenje olakšalo pružanje humanitarne pomoći osobama pogođenima pandemijom bolesti COVID-19. Pri izdavanju odobrenja nacionalna nadležna tijela mogu odrediti uvjete pod kojima se tim iznimkama neće ometati niti zaobilaziti cilj sankcija.

17. Kako humanitarni subjekti mogu zatražiti odstupanje da bi proveli neki ograničeni postupak/transakciju radi pružanja pomoći osobama pogođenima pandemijom bolesti COVID-19?

Svaki humanitarni subjekt koji sudjeluje u pružanju humanitarne pomoći može zatražiti odstupanje. Obično partneri u provedbi mogu najbolje prikupiti potrebne informacije. Svi drugi subjekti, uključujući donatore i banke, trebali bi surađivati s podnositeljem zahtjeva kako bi olakšali prikupljanje i razmjenu tih informacija.

Humanitarni subjekti moraju se obratiti nacionalnom nadležnom tijelu s kojim su najbliže povezani, kako je navedeno u Prilogu III. Uredbi o Nikaragvi. Od njega bi trebali tražiti smjernice za utvrđivanje dokumentacije potrebne za odobravanje traženog odstupanja.

Vidjeti i 15. pitanje o zajedničkim zahtjevima.

18. Kako humanitarni subjekti mogu brzo dobiti odobrenje za odstupanje ako je to nužno zbog stanja na terenu?

Humanitarni subjekti koji traže hitno odstupanje morali bi u zahtjevu jasno naglasiti i obrazložiti hitnost. Što je zahtjev potpuniji, to ga nacionalno nadležno tijelo može lakše i brže obraditi. Da bi nacionalno nadležno tijelo lakše preispitalo zahtjev, mogu mu se priložiti i popratne izjave donatora, pisma podrške drugih tijela te slični dokumenti. Humanitarni subjekti moraju dobiti odgovarajuće odobrenje prije nego što pokrenu humanitarni projekt za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19.

Da ubrzaju postupak, humanitarni subjekti trebali bi se i prije podnošenja zahtjeva povezati s nacionalnim nadležnim tijelom i od njega tražiti smjernice.

Da bi humanitarni subjekti u EU-u mogli poslovati, bitno je da smjernice budu usklađene na razini EU-a. Komisija je spremna u tome podržati nacionalna nadležna tijela i stvoriti jedinstvenu platformu za objavu njihovih smjernica.

19. Bi li humanitarni subjekti trebali provjeravati krajnje korisnike humanitarne pomoći?

Ne. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, članku 214. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i humanitarnim načelima čovječnosti, nepristranosti, neovisnosti i neutralnosti, humanitarna pomoć mora se pružati bez diskriminacije.

Humanitarni subjekti na temelju tih načela identificirati osobu kojoj je potrebna pomoć. Nakon te identifikacije nije potrebna provjera krajnjih korisnika.

SIRIJA

PRAVNE OSNOVE I SMJERNICE

- Uredba Vijeća (EU) br. 36/2012 od 18. siječnja 2012. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (Uredba o Siriji)⁶⁷;
- Dokument Europske komisije o čestim pitanjima o mjerama ograničavanja EU-a u Siriji⁶⁸ („najčešća pitanja o Siriji”).

EU je Siriji nametnuo sankcije („sankcije protiv Sirije”) kao odgovor na nasilje i represiju koje provodi sirijski režim, među ostalim i uporabom kemijskog oružja i bojevog streljiva na mirnim prosvjedima, što je završilo smrću i ozljedama nekolicine prosvjednika te proizvoljnim uhićenjima. Sankcije utvrđene u Uredbi Vijeća (EU) br. 36/2012 sastoje se od niza sektorskih ograničenja, uključujući zabranu izvoza robe ili tehnologije koja bi se mogla upotrijebiti za unutarnju represiju, npr. kemikalija koje se koriste u kemijskim napadima, te zabranu lokalne kupnje i uvoza naftnih derivata. Predviđen je niz iznimaka, upravo u humanitarne svrhe. EU-ove sankcije usmjerene su na određene osobe i određene sektore sirijskog gospodarstva, što znači da se uopće ne odnose na većinu sektora, među ostalima ni na hranu i lijekove.

Sankcije utvrđene u Uredbi Vijeća (EU) br. 36/2012 uključuju pojedinačna uvrštenja na popis s ciljem zamrzavanja imovine osoba i subjekata odgovornih za nasilje i represiju nad civilnim stanovništvom, osoba koje podupiru režim ili uživaju njegove povlastice, ministara i visokopozicioniranih pripadnika sirijskih oružanih snaga. Na dan 17. veljače 2020. na popisu je bilo 277 osoba i 71 subjekt. Ti se popisi odražavaju i u karti sankcija EU-a⁶⁹ i bazi podataka o financijskim sankcijama⁷⁰, koje su slobodno dostupne na internetu.

S obzirom na znatnu prisutnost terorističkih skupina u dijelovima Sirije, sankcije EU-a protiv međunarodnog terorizma na temelju rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1267. i 1373. relevantne su i u tom kontekstu⁷¹. Slično tome, EU je uveo sankcije protiv širenja i uporabe kemijskog oružja⁷², koje se trenutačno odnose na pet osoba iz Sirije („Sankcije EU-a koje se odnose na međunarodni terorizam i kemijsko oružje”).

⁶⁷ SL L 016, 19.1.2012., str. 1.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/info/files/170901-faqs-restrictive-measures-syria_en

⁶⁹ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁷⁰ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

⁷¹ Uredba Vijeća (EZ) br. 881/2002 od 27. svibnja 2002. o određenim posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata povezanih s organizacijama ISIL-om (Daiš) i Al-Qaidom (SL L 139, 29.5.2002., str. 9.); Uredba Vijeća (EU) 2016/1686 od 20. rujna 2016. o uvođenju dodatnih mjera ograničavanja protiv ISIL-a (Daiš) i Al-Qaide te s njima povezanih fizičkih i pravnih osoba, subjekata i tijela (SL L 255, 21.9.2016., str. 1.), Uredba Vijeća (EZ) br. 2580/2001 od 27. prosinca 2001. o posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata s ciljem borbe protiv terorizma (SL L 344, 28.12.2001., str. 70.).

⁷² Uredba Vijeća (EU) 2018/1542 od 15. listopada 2018. o mjerama ograničavanja u pogledu širenja i uporabe kemijskog oružja (SL L 259, 16.10.2018., str. 12.).

Sankcije protiv Sirije i sankcije EU-a koje se odnose na međunarodni terorizam i kemijsko oružje ne odnose se na lijekove, medicinsku opremu i medicinsku pomoć za stanovništvo. Medicinska oprema, uključujući kisik, specijalne zaštitne maske, osobnu zaštitnu opremu i respiratore, kao ni lijekovi i drugi medicinski proizvodi potrebni za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 ne podliježu izravnim ograničenjima u pogledu izvoza, isporuke, financiranja ili uporabe u Siriji.

Međutim, u određenim slučajevima na njihov izvoz, isporuku, financiranje ili uporabu neizravno mogu utjecati druga ograničenja, kao što je zamrzavanje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora određenih osoba, subjekata i tijela koji podliježu EU-ovim sankcijama („uvrštene osobe”), a sudjeluju u tim transakcijama.

U pravilu sankcije protiv Sirije dopuštaju uvrštenim osobama da raspolažu financijskim sredstvima i gospodarskim izvorima ako su ta sredstva ili gospodarski izvori nužni isključivo za pružanje humanitarne pomoći ili pomoći civilnom stanovništvu u Siriji. U određenim slučajevima potrebno je prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela (vidjeti odjeljak I.).

Osim toga, humanitarni subjekti možda moraju obavljati i pomoćne aktivnosti (npr. prijevoz medicinskih proizvoda, zamjena valute i skladištenje) na koje utječu konkretna ograničenja (npr. zabrana kupnje naftnih derivata u Siriji). **Da bi se takve pomoćne aktivnosti mogle odvijati, sankcije protiv Sirije predviđaju i niz odstupanja pod određenim uvjetima** (vidjeti odjeljke II. i III.).

Pitanja u nastavku prikupljana su u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima, humanitarnim subjektima i drugim međunarodnim dionicima od početka krize zbog bolesti COVID-19.

I. ZABRANA STAVLJANJA NA RASPOLAGANJE SREDSTAVA I GOSPODARSKIH IZVORA UVRŠTENIM OSOBAMA

1. Smatra li se pružanje humanitarne pomoći u obliku hrane, lijekova, medicinske opreme, dezinficijensa, medicinske pomoći i drugih medicinskih proizvoda te gradnja privremene medicinske infrastrukture potrebne za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 u Siriji „humanitarnom pomoći” odnosno „pomoći civilnom stanovništvu”?

Da, pružanje humanitarne pomoći opisane u 1. pitanju smatra se „humanitarnom pomoći”, odnosno „pomoći civilnom stanovništvu”.

2. Smiju li se u Siriji u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 humanitarni subjekti povezati s uvrštenim osobama ako je to potrebno za pružanje humanitarne pomoći civilnom stanovništvu?

Da. Humanitarni subjekti mogu se povezati s uvrštenim osobama ako je to potrebno za organizaciju sigurnog i učinkovitog pružanja humanitarne pomoći.

U pravilu, člankom 16.a stavkom 2. Uredbe o Siriji dopušta se uvrštenim osobama da raspolažu financijskim sredstvima i gospodarskim izvorima ako su ta sredstva ili gospodarski izvori nužni isključivo za pružanje humanitarne pomoći ili pomoći civilnom stanovništvu u Siriji. Za to je potrebno prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela.

Uredbom o Siriji dopušta se humanitarnim subjektima i da bez potrebe za prethodnim odobrenjem nacionalnog nadležnog tijela u vrlo specifičnim i ograničenim slučajevima omoguće uvrštenim osobama da raspolažu financijskim sredstvima i gospodarskim izvorima (na primjer, članak 16.a stavak 1. Uredbe o Siriji). Vidjeti 19. i 25. pitanje.

3. Mogu li se lijekovi, medicinska oprema, dezinficijensi i zaštitna oprema smatrati „gospodarskim sredstvima”?

Da. Prema definiciji iz Uredbe o Siriji, „gospodarski izvori” znači sve vrste sredstava, materijalnih ili nematerijalnih, pokretnih ili nepokretnih, *koja nisu financijska sredstva, ali se mogu koristiti za stjecanje financijskih sredstava, robe ili usluga*⁷³. Omogućiti li se uvrštenoj osobi da raspolaže serijama lijekova, medicinskom opremom i dezinficijensima, pruža joj se prilika da tu robu, na primjer, proda i tako stekne financijska sredstva, i stoga se smatra da uvrštena osoba raspolaže ili iskorištava gospodarske izvore. To bi se moglo dogoditi ako se uvrštenim osobama iz sirijske vlade ili uvrštenim osobama koje vode zdravstvene ustanove omogućiti da raspolažu medicinskim proizvodima. Da bi uvrštena osoba mogla raspolagati gospodarskim izvorima ili ih iskorištavati, potrebno je prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela, osim ako se primjenjuje drugo izuzeće.

Ipak, omogućiti li se uvrštenoj osobi da raspolaže samo pojedinim komadima navedene robe za vlastitu uporabu ili zaštitu, to se ne bi smatralo raspolaganjem gospodarskim izvorima (vidjeti, po analogiji, 6. pitanje u najčešćim pitanjima o Siriji).

4. Ako uvrštena osoba pruža medicinsku pomoć, može li se to smatrati „raspolaganjem gospodarskim izvorima”?

U načelu, izravno pružanje medicinske pomoći osobama koje imaju ili se sumnja da imaju COVID-19 nema po sebi gospodarsku vrijednost niti se može zamijeniti za financijska sredstva ili gospodarske izvore. Zato se ono ne smatra gospodarskim izvorom pa sudjelovanje uvrštene osobe u pružanju takve medicinske pomoći nije kršenje Uredbe o Siriji.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u pružanje medicinske pomoći i od toga ostvaruje gospodarsku korist, na primjer naplaćivanjem pružene usluge korisnicima ili stjecanjem gospodarskih izvora za vlastitu korist u kontekstu pružanja medicinske pomoći, vidjeti 2. pitanje.

5. Smiju li humanitarni subjekti u svrhu borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 davati financijska sredstva lokalnim organizacijama u Siriji?

Da.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 2. i 4. pitanje. Kako se pobrinuti da uvrštene osobe ne raspolažu financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 20. pitanje.

⁷³ Članak 1.f Uredbe o Siriji.

II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA

6. Je li u okviru **sankcija za Siriju dopušten izvoz respiratora i električnih zaštitnih maski za medicinske svrhe (potpomognuto disanje)?**

Da. U načelu, respiratori za medicinske svrhe nisu obuhvaćeni područjem primjene ograničenja izvoza iz Uredbe o Siriji.

Možda treba procijeniti tehničke karakteristike specijalnih električnih zaštitnih maski za izvoz kako bi se potvrdilo da su namijenjene isključivo za medicinske svrhe, a ne za vojne aktivnosti ili unutarnju represiju. To je zato što bi u drugom slučaju, prema Uredbi o Siriji, za električne zaštitne maske možda trebalo tražiti prethodnu dozvolu nacionalnog nadležnog tijela, u skladu s Uredbom o dvojnoj namjeni⁷⁴.

Za tehničke specifikacije humanitarni subjekti trebali bi tražiti informacije od proizvođača o tome je li taj predmet obuhvaćen područjem primjene Uredbe o robi s dvojnom namjenom.

U slučaju dvojbe trebalo bi se obratiti relevantnom nacionalnom nadležnom tijelu.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 2. pitanje.

7. Je li za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 Uredbom o Siriji dopušteno isporučivati medicinske proizvode koji nisu respiratori ni električne zaštitne maske, uključujući boce s kisikom?

Da. U načelu, Uredbom o Siriji nisu zabranjeni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz u Siriju, financiranje ni uporaba medicinskih proizvoda.

Za konkretni slučaj u kojem uvrštena osoba može pružanjem humanitarne pomoći dobiti gospodarska sredstva vidjeti 2. pitanje.

8. Je li za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 Uredbom o Siriji dopušteno isporučivati lijekove, dezinficijense, deterdžente ili kemikalije?

Da. U načelu, EU-ovim mjerama ograničavanja iz Uredbe o Siriji nisu zabranjeni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz, financiranje niti uporaba lijekova, sapuna, dezinficijensa (biocida), deterdženata ni kemikalija za medicinsku uporabu potrebnih za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19.

Međutim, za prodaju, isporuku, prijenos ili izvoz u Siriju, financiranje ili uporabu određenih kemijskih tvari koje se koriste za dezinfekciju/čišćenje potrebno je prethodno odobrenje, koje daje nacionalno nadležno tijelo na temelju članka 2.b jer se te tvari mogu

⁷⁴ Uredba Vijeća (EZ) br. 428/2009 od 5. svibnja 2009. o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringa i provoza robe s dvojnom namjenom Vidjeti posebno stavku 1A004.a u Prilogu Uredbi o robi s dvojnom namjenom, na koju se upućuje u članku 2.d Uredbe o Siriji, kako je izmijenjena člankom 1. Uredbe Vijeća (EU) br. 697/2013 od 22. srpnja 2013. (SL L 198, 23.7.2013., str. 28.).

upotrijebiti i za unutarnju represiju, među ostalim za kemijske napade. To se posebno odnosi na etanol, izopropanol i natrijev hipoklorit⁷⁵.

Potrebna je dozvola za prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz etanola, izopropanola i natrijeva hipoklorita pojedinačno ili u smjesama u određenim visokim koncentracijama („ograničene koncentracije”)⁷⁶. Kako bi dobili takvu dozvolu, humanitarni subjekti moraju dokazati da će se te tvari koristiti za pružanje humanitarne pomoći u kontekstu borbe protiv pandemije, a ne u druge svrhe⁷⁷. Humanitarni subjekti mogu od nacionalnog nadležnog tijela zatražiti smjernice o tome kojim informacijama treba potkrijepiti zahtjev za to odobrenje.

Dezinficijensi, sredstva za dezinfekciju ruku i deterdženti/sredstva za čišćenje u obliku krajnjih proizvoda već jesu mješavine. Međutim, koncentracije etanola, izopropanola i natrijeva hipoklorita potrebne za te krajnje proizvode obično su niže od ograničenih koncentracija⁷⁸. U ovom slučaju odstupanje nije potrebno. Stoga se tim proizvodima može slobodno trgovati i mogu biti dio humanitarne pomoći.

Prethodno odobrenje nije potrebno ni u manje vjerojatnom slučaju u kojem bi krajnji proizvodi sadržavali etanol, izopropanol i natrijev hipoklorit u koncentraciji jednakoj ili višoj od ograničenih koncentracija, ako humanitarni subjekt može jamčiti da je ispunjen barem jedan od sljedećih uvjeta:

1. etanol, izopropanol i natrijev hipoklorit ne mogu se lako ukloniti iz proizvoda niti upotrijebiti u druge svrhe (uklanjanje/prenamjena kontroliranih kemikalija nije izvediva)⁷⁹; ili
2. za etanol i natrijev hipoklorit krajnji su proizvodi roba široke potrošnje pakirana za maloprodaju za osobnu uporabu ili pakirana za pojedinačnu uporabu⁸⁰.

⁷⁵ Etanol je aktivna tvar koja se upotrebljava u mnogim proizvodima za dezinfekciju (vrsta proizvoda 1. iz Uredbe (EU) br. 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o stavljanju na raspolaganje na tržištu i uporabi biocidnih proizvoda). Zbog nestašice etanola kao nadomjestak se odnedavno upotrebljava izopropanol. Natrijev hipoklorit upotrebljava se kao biocid u deterdžentima, a čest je u tekućim izbjeljivačima. Za prodaju, isporuku, prijenos ili izvoz etanola, izopropanola i natrijeva hipoklorita, navedenih u Prilogu IX. u stavki A1.004, potrebno je odobrenje u skladu s člankom 2.b Uredbe o Siriji. Etanol se koristi u proizvodnji dialkil alkilfosfonata i bezvodnog etanola, koji se mogu koristiti kao otapala u kemijskim reakcijama za proizvodnju prekursora kemijskog oružja (među ostalima i sarina). Otopine natrijeva hipoklorita mogu se koristiti za ekstrakciju klornog plina.

⁷⁶ Ograničenje se primjenjuje na smjese u koncentracijama od 90 % ili više (etanol, natrijev hipoklorit) odnosno 95 % ili više (izopropanol).

⁷⁷ U skladu s člankom 2.b stavkom 2. nacionalno nadležno tijelo ne izdaje dozvolu ako utemeljeno zaključi da se tvar o čijoj je prodaji, opskrbi, prijenosu ili izvozu riječ koristi ili bi se mogla koristiti za unutarnju represiju ili za proizvodnju i održavanje proizvoda koji bi se mogli koristiti za unutarnju represiju.

⁷⁸ Koncentracija etanola i izopropanola u dezinficijensima i deterdžentima obično je 75 %. Koncentracija natrijeva hipoklorita u izbjeljivačima manja je od 10 %, obično je oko 5 %.

⁷⁹ Vidjeti opću napomenu uz Prilog IX., kako je izmijenjena člankom 3. Uredbe Vijeća (EU) br. 509/2012 od 15. lipnja 2012. o izmjeni Uredbe (EU) br. 36/2012 (SL L 156, 16.6.2012., str. 10.).

Za tehničke specifikacije robe humanitarni subjekti trebali bi tražiti informacije od proizvođača i po mogućnosti dobiti izjavu da predmet nije obuhvaćen relevantnim ograničenjem iz Uredbe o Siriji⁸¹. Ako su u dvojbi, humanitarni subjekti trebali bi se obratiti nacionalnom nadležnom tijelu.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 2. pitanje.

9. Je li Uredbom o Siriji dopušteno isporučivati komplet za testiranje na COVID-19 (qRT-PCR KIT)?

Da. EU-ovim mjerama ograničavanja iz Uredbe o Siriji nisu zabranjeni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz, financiranje ni uporaba kompleta za testiranje na COVID-19 kao što su komplet za kvantitativni PCR u stvarnom vremenu (qRT-PCR KIT). Ni reagensi koji se obično koriste u kompletu za qRT-PCR ne podliježu trgovinskim ograničenjima iz Uredbe o Siriji. Ako humanitarni subjekt ima razloga vjerovati da reagensi dostavljeni s kompletom za qRT-PCR nisu uobičajeni reagensi, trebao bi od proizvođača tražiti potvrdu da ni ti reagensi ne podliježu izvoznim ograničenjima iz Uredbe o Siriji. U slučaju potrebe za dodatnim smjernicama trebalo bi se obratiti nacionalnom nadležnom tijelu.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac isporuke kompleta za testiranje na COVID-19 (qRT-PCR) kao humanitarne pomoći, vidjeti 2. pitanje.

10. Je li Uredbom o Siriji dopušteno isporučivati osobnu zaštitnu opremu potrebnu za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. U načelu, Uredbom o Siriji nisu zabranjeni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz, financiranje ni uporaba osobne zaštitne opreme potrebne za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19.

Određeni konkretni predmeti koji se upotrebljavaju kao osobna zaštitna oprema u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19, kao što su maske, rukavice i zaštitna obuća, mogu se modificirati i za uporabu u ratnim situacijama radi zaštite od bioloških agensa. Za prodaju, opskrbu, prijenos ili izvoz, financiranje ili uporabu te osobne zaštitne opreme potrebno je prethodno od nacionalnog nadležnog tijela dobiti dozvolu⁸².

Humanitarni subjekti moraju se pobrinuti da osobna zaštitna oprema namijenjena prodaji, isporuci, prijenosu ili izvozu, financiranju ili uporabi u borbi protiv pandemije ne bude prilagođena uporabi u ratu. U slučaju nesigurnosti humanitarni subjekti trebali bi od proizvođača tražiti objašnjenje. Ako je ipak potrebna dozvola jer je osobna zaštitna oprema prilagođena uporabi u ratu uz uporabu u civilnom kontekstu, humanitarni subjekt

⁸⁰ Vidjeti Prilog IX. Uredbi o Siriji, kako je izmijenjen člankom 1. točkom 11. podtočkom (a) Uredbe Vijeća (EU) br. 697/2013 od 22. srpnja 2013. (SL L 198, 23.7.2013., str. 28.). Prema tom članku taj se uvjet ne primjenjuje na robu široke potrošnje koja sadržava izopropanol.

⁸¹ Konkretno, stavka A1.004 u Prilogu IX. Uredbi o Siriji.

⁸² Konkretno, vidjeti stavku I.B.1A004, tablicu A, dio 1. Priloga I.A Uredbi o Siriji. Među ostalim, ta stavka obuhvaća zaštitna odijela, rukavice i cipele posebno izrađene ili modificirane za obranu od bioloških agensa prilagođenih za ratnu uporabu.

koji vodi taj izvoz trebao bi nadležnom nacionalnom tijelu dokazati da predmet ima humanitarnu svrhu⁸³.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 2. pitanje.

III. OSTALA OGRANIČENJA

11. Smiju li banke iz EU-a otvoriti novi bankovni račun u sirijskoj kreditnoj ili financijskoj instituciji za potporu humanitarnoj pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Smiju, uz konkretan zahtjev za odstupanje.

Pod posebnim uvjetima, člankom 25.a Uredbe o Siriji dopušta se bankama da radi pružanja pomoći sirijskom civilnom stanovništvu od nacionalnog nadležnog tijela zatraže odstupanje da bi otvorile bankovni račun u sirijskoj kreditnoj ili financijskoj instituciji. Vidjeti i 23. i 24. najčešće pitanje o Siriji.

12. Smiju li državljani država članica EU-a putovati u Siriju radi pružanja medicinske pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. U načelu, ništa u Uredbi o Siriji ne zabranjuje putovanje u Siriju niti pružanje medicinske pomoći u toj zemlji.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 2. pitanje.

13. Smiju li humanitarni subjekti kupiti gorivo u Siriji za prijevoz medicinske opreme za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 u Siriju ili unutar nje?

Smiju, u skladu s člankom 6.a Uredbe o Siriji.

Ako humanitarne subjekte u pružanju humanitarne pomoći u Siriji financiraju EU ili država članica, na temelju članka 6.a stavka 1. za kupnju goriva potrebnog za pružanje te pomoći nije potrebno prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela. U tom slučaju, ako se gorivo plaća uvrštenoj osobi, plaćanje se može provesti i bez odobrenja, u skladu s člankom 16.a stavkom 1. Uredbe.

Ako humanitarne subjekte u pružanju humanitarne pomoći u Siriji ne financiraju EU ili država članica, za kupnju goriva potrebno je prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela, na temelju članka 16.a stavka 2. Uredbe. U tom je slučaju na temelju članka 16.a stavka 2. Uredbe potrebno odobrenje ako se gorivo plaća uvrštenoj osobi (vidjeti i 18. najčešće pitanje o Siriji). U tom drugom slučaju, u kontaktu s nacionalnim nadležnim tijelom humanitarni subjekti trebali bi navesti hoće li biti još kupnji goriva (npr. male kupnje na benzinskim postajama) ili je riječ o jednokratnoj kupnji (npr. točenje goriva u kamione uoči izlaska iz Sirije). Iako opća izuzeća nisu dopuštena, člankom 6.a stavkom 2. Uredbe o Siriji nacionalnim nadležnim tijelima dopušta se da odobre opća odstupanja za identične operacije koje se ponavljaju.

⁸³ Članak 2.a stavak 2. Uredbe o Siriji.

Vidjeti i 18. pitanje o zajedničkim zahtjevima i 19. pitanje o općim odstupanjima.

U najčešćim pitanjima o Siriji vidjeti pitanja od 16. do 18.

14. Ako se na uvoz medicinskog materijala u Siriju u okviru borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 plaća porez i carina, smiju li ih humanitarni subjekti platiti sirijskoj vladi?

Smiju ako je to jedini način da pruže humanitarnu pomoć civilnom stanovništvu u Siriji u kontekstu pandemije bolesti COVID-19.

Ako je potrebno platiti uvrštenoj osobi, ili će ona imati od toga neizravne koristi, što je u ovom slučaju vrlo vjerojatno, možda bude potrebno od nacionalnog nadležnog tijela tražiti odstupanje. Vidjeti i 2. pitanje.

15. Smiju li humanitarni subjekti evakuirati osobe pogođene pandemijom bolesti COVID-19 na druge lokacije u Siriji ili izvan te zemlje?

Da.

Ako to uključuje, na primjer, kupnju goriva ili stavljanje sredstava na raspolaganje uvrštenoj osobi⁸⁴, možda je potrebno odstupanje. Vidjeti 13. pitanje.

Treba napomenuti da na temelju članka 7.a stavka 5. točke (b) Uredbe o Siriji uvršteni sirijski zračni prijevoznici mogu nabaviti avionsko gorivo za evakuaciju stanovništva pogođenog pandemijom.

16. Smiju li humanitarni subjekti financirati ili sudjelovati u izgradnji privremenih bolnica, sanitarnih objekata ili privremene infrastrukture za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Vidjeti i 1. pitanje.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u tu gradnju i/ili iz nje izvlači ekonomsku korist vidjeti 2. pitanje. Na primjer, to bio slučaj da uvrštena osoba naplaćuje naknadu za pristup toj privremenoj infrastrukturi ili ostane njezin vlasnik i nakon krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19.

17. Mogu li humanitarni subjekti pružati humanitarnu pomoć ako je to moguće jedino preko uvrštenih osoba?

Humanitarni subjekti trebali bi iskoristiti postojeće iznimke iz Uredbe o Siriji. Međutim, prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema druge mogućnosti, EU-ove mjere ograničavanja ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. No to vjerojatno neće biti slučaj jer i ako se smjernice strogo poštuju, sankcije za Siriju predviđaju mnoga odstupanja za humanitarne aktivnosti.

⁸⁴ Na primjer, vidjeti stavku 50. u dijelu B Priloga II. (Syrian Arab Airlines).

IV. POSTUPOVNA PITANJA

18. Jesu li prihvatljivi zajednički zahtjevi, na primjer, da nekoliko humanitarnih subjekata podnese jedan zahtjev ili da se jedan zahtjev istovremeno uputi većem broju nacionalnih nadležnih tijela?

Ako je za humanitarni projekt borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 **jednom ili više nacionalnih nadležnih tijela potrebno podnijeti** nekoliko zahtjeva za odstupanje, trebalo bi omogućiti da se jedan zahtjev podnese svim relevantnim nacionalnim nadležnim tijelima.

Isto tako, ako je za humanitarni projekt potrebno da **nekoliko humanitarnih subjekata zatraži** odstupanje, trebalo bi im omogućiti da podnesu zajednički zahtjev. Donatori, banke, međunarodne organizacije i nevladine organizacije uključene u neki humanitarni projekt trebali bi razmjenjivati informacije da bi prikupili dokaze koje za izdavanje odobrenja traže nacionalna nadležna tijela.

U trenutačnim iznimnim okolnostima **nacionalna nadležna tijela pozivaju se da uspostave kontaktnu točku za humanitarna odstupanja koja se tiču borbe protiv pandemije bolesti COVID-19**. S obzirom na izvanrednu situaciju, nacionalna nadležna tijela trebala bi surađivati da bi na te zahtjeve odgovarala na vrijeme i ujednačeno. Komisija je spremna podržati ih u njihovu radu.

19. Mogu li nacionalna nadležna tijela izdati opće odobrenje ili humanitarni subjekti moraju podnijeti zahtjev za svaku aktivnost?

Nacionalna nadležna tijela mogu odobriti odstupanja od svih sankcija EU-a zbog ograničenog broja razloga koje to tijelo u svakom pojedinom slučaju mora provjeriti.

Uredbom o Siriji nacionalnim nadležnim tijelima izrijekom se dopušta izdavanje općeg odobrenja (*pod općim i posebnim uvjetima koje smatraju primjerenima*) u dva slučaja: da uvrštenim osobama omoguće raspolaganje određenim sredstvima u vezi s humanitarnim aktivnostima iz članka 16.a stavka 2. i da za te aktivnosti u skladu s člankom 6.a stavkom 2. kupe naftne derivate u Siriji.

Ako je riječ o identičnim aktivnostima/transakcijama koje se ponavljaju pod unaprijed poznatim uvjetima, nacionalno nadležno tijelo odlučit će hoće li izdati jedno odobrenje za sve aktivnosti/transakcije ili će radije izdavati odobrenje za svaku pojedinačno. Komisija potiče nacionalna nadležna tijela da razmotre bi li u sadašnjim iznimnim okolnostima jedno odobrenje olakšalo pružanje humanitarne pomoći osobama pogođenima pandemijom bolesti COVID-19. Pri izdavanju odobrenja nacionalna nadležna tijela mogu odrediti uvjete pod kojima se tim iznimkama neće ometati niti zaobilaziti cilj sankcija.

20. Što mogu učiniti humanitarni subjekti da pri pružanju pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 ne bi financijska ili gospodarska sredstva stavili na raspolaganje pojedincima, subjektima ili tijelima uvrštenima na popis?

Prilozi II. i II.a Uredbi o Siriji sadržavaju popise osoba, subjekata i tijela uvrštenih na popis na temelju EU-ovih mjera ograničavanja. Ti se popisi odražavaju i u karti sankcija

EU-a⁸⁵ i bazi podataka o financijskim sankcijama⁸⁶, koje su slobodno dostupne humanitarnim operaterima. Ti se popisi redovito ažuriraju.

Humanitarni subjekti trebali bi već imati uspostavljenu proceduru za provedbu potrebnih provjera kako bi bili sigurni da im partneri uključeni u isporuku humanitarne pomoći nisu uvršteni na popis povezan s EU-ovim mjerama ograničavanja. Pri pružanju pomoći u borbi protiv širenja bolesti COVID-19 u Siriji posebnu pozornost trebalo bi posvetiti uvrštenim osobama, subjektima i tijelima povezanim s javnim i privatnim zdravstvenim sektorom te sa sektorom logistike. Humanitarni subjekti trebali bi se pobrinuti da uvrštene osobe ne preusmjeravaju financijska sredstva i gospodarske izvore, uključujući medicinsku opremu. To podrazumijeva donošenje nužnih mjera opreza i provjere kako te osobe (npr. uvršteni pripadnici sirijskih oružanih snaga) ne bi zaplijenile sredstva i gospodarske izvore.

Humanitarni subjekti, posebno oni koji su najbliži vanjskim partnerima i podizvođačima, trebali bi prikupiti što više informacija i obavijestiti svoje partnere, po mogućnosti ugovorom, da uvrštene osobe ne smiju raspolagati sredstvima ili gospodarskim izvorima niti ih koristiti. I uporaba Hawale i drugih neslužbenih vrsta prijenosa novca obuhvaćena je područjem primjene te zabrane.

Prema članku 28. Uredbe o Siriji za kršenje EU-ovih mjera ograničavanja ne odgovara se ako prekršitelj nije znao niti je imao opravdanog razloga sumnjati da će svojim djelovanjem prekršiti te zabrane. Zato EU-ove mjere ograničavanja ne bi trebale dovesti do prekomjerne usklađenosti. Konkretno, ne treba ih tumačiti kao zahtjev da humanitarni subjekti ulažu prekomjerne napore u prikupljanje dokaza ili da dokazuju nepostojanje problema.

Ako je uvrštena osoba uključena u humanitarnu transakciju, to ne znači automatski da se od transakcije mora odustati. Uredba o Siriji sadržava brojne važne iznimke koje omogućuju provedbu takvih transakcija, u određenim slučajevima i uz prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela. Vidjeti i odjeljak I., a posebno 2., 4., 5. i 25. pitanje.

U slučaju dvojbe humanitarni subjekti trebali bi u nadležnom nacionalnom tijelu provjeriti poštuju li njihove procedure klauzulu o izbjegavanju sankcija za Siriju. Nacionalna nadležna tijela trebala bi humanitarnim subjektima dati o tome pravodobne i jasne smjernice.

21. Kako humanitarni subjekti mogu zatražiti odstupanje da bi proveli neki ograničeni postupak/transakciju radi pružanja pomoći osobama pogođenima pandemijom bolesti COVID-19?

Svaki humanitarni subjekt koji sudjeluje u pružanju humanitarne pomoći može zatražiti odstupanje. Obično partneri u provedbi mogu najbolje prikupiti potrebne informacije. Svi drugi subjekti, uključujući donatore i banke, trebali bi surađivati s podnositeljem zahtjeva kako bi olakšali prikupljanje i razmjenu tih informacija.

⁸⁵ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁸⁶ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

Humanitarni subjekti moraju se obratiti nacionalnom nadležnom tijelu s kojim su najbliže povezani, kako je navedeno u Prilogu III. Uredbi o Siriji. Od njega bi trebali tražiti smjernice za utvrđivanje dokumentacije potrebne za odobravanje traženog odstupanja.

Vidjeti i 18. pitanje o zajedničkim zahtjevima.

22. Kako humanitarni subjekti mogu brzo dobiti odobrenje za odstupanje ako je to nužno zbog stanja na terenu?

Humanitarni subjekti koji traže hitno odstupanje morali bi u zahtjevu jasno naglasiti i obrazložiti hitnost. Što je zahtjev potpuniji, to ga nacionalno nadležno tijelo može lakše i brže obraditi. Da bi nacionalno nadležno tijelo lakše preispitalo zahtjev, mogu mu se priložiti i popratne izjave donatora, pisma podrške drugih tijela te slični dokumenti. Humanitarni subjekti moraju dobiti odgovarajuće odobrenje prije nego što pokrenu humanitarni projekt za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19.

Da ubrzaju postupak, humanitarni subjekti trebali bi se i prije podnošenja zahtjeva povezati s nacionalnim nadležnim tijelom i od njega tražiti smjernice.

Da bi humanitarni subjekti u EU-u mogli poslovati, bitno je da smjernice budu usklađene na razini EU-a. Komisija je spremna u tome podržati nacionalna nadležna tijela i stvoriti jedinstvenu platformu za objavu njihovih smjernica.

23. Moraju li humanitarni subjekti poštovati sankcije EU-a koje se odnose na međunarodni terorizam i kemijsko oružje pri pružanju pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 u Siriji?

Da.

EU-ove sankcije koje se odnose na međunarodni terorizam i kemijsko oružje usmjerene su na određene osobe koje možda djeluju u Siriji. Ako se one uključe u transakciju, primjenjuju se posebna ograničenja iz EU-ovih sankcija u vezi s međunarodnim terorizmom i kemijskim oružjem. U tom slučaju nužne su dodatne konkretne smjernice relevantnog nacionalnog nadležnog tijela.

24. Koja je razlika između izuzeća i odstupanja (zajedno su definirani kao „iznimke”)?

Izuzeće znači da se ograničenje ne primjenjuje ako je svrha djelovanja pružanje humanitarne pomoći. Humanitarni subjekti smiju akciju provesti bez odgode. Ali morali bi biti u stanju dokazati da su djelovali zbog konkretne humanitarne svrhe.

Odstupanje znači da se ograničeno (zabranjeno) djelovanje može provesti tek kad nacionalno nadležno tijelo izda dozvolu, ako je svrha pružanje humanitarne pomoći⁸⁷.

⁸⁷ Izuzeća su općenito formulirana na sljedeći način: *(Zabrane utvrđene u) članku... ne primjenjuju se na....* Odstupanja su općenito formulirana na sljedeći način: *Odstupajući od (zabrana iz) članka..., nadležna tijela smiju dopustiti, pod uvjetima koje smatraju primjerenima....*

25. Bi li humanitarni subjekti trebali provjeravati krajnje korisnike humanitarne pomoći?

Ne. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, članku 214. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i humanitarnim načelima čovječnosti, nepristranosti, neovisnosti i neutralnosti, humanitarna pomoć mora se pružati bez diskriminacije. Humanitarni subjekti na temelju tih načela identificirati osobu kojoj je potrebna pomoć. Nakon te identifikacije nije potrebna provjera krajnjih korisnika.

VENEZUELA

PRAVNE OSNOVE I SMJERNICE

- Uredba Vijeća (EU) 2017/2063 od 13. studenoga 2017. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Venezueli⁸⁸(„Uredba o Venezueli”).

EU je sankcije protiv Venezuele propisane Uredbom Vijeća (EU) 2017/2063 uveo zbog kontinuiranog narušavanja demokracije, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava u Venezueli. Cilj je EU-ovih mjera ograničavanja potaknuti vjerodostojan i svrsishodan proces kojim se pregovorima može postići mirno rješenje. Mjere se mogu povući ovisno o razvoju stanja u zemlji, posebice ako dođe do vjerodostojnih i smislenih pregovora koji bi doveli do uključivih, poštenih i vjerodostojnih zakonodavnih i izbornih uvjeta, poštovanja demokratskih institucija i oslobađanja svih političkih zatvorenika.

Sankcije propisane Uredbom o Venezueli uključuju, među ostalim, embargo na opremu koja bi se mogla upotrijebiti za unutarnju represiju, zamrzavanje imovine, zabranu raspolaganja financijskim sredstvima ili imovinom, izravno ili neizravno ili u korist osoba odgovornih za teško kršenje ljudskih prava i ugrožavanje demokracije i vladavine prava u Venezueli, kao i osoba koje su s njima povezane. S obzirom na to da je stanje u Venezueli i dalje teško, zasad je u skladu s Uredbom o Venezueli na popis uvršteno 36 osoba⁸⁹.

Sankcije propisane Uredbom o Venezueli ne odnose se na lijekove, medicinsku opremu i medicinsku pomoć za stanovništvo. Medicinska oprema, uključujući kisik, specijalne zaštitne maske, osobnu zaštitnu opremu i respiratore, kao ni lijekovi i drugi medicinski proizvodi potrebni za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 ne podliježu izravnim ograničenjima u pogledu izvoza, isporuke, financiranja ili uporabe u Venezueli (vidjeti odjeljak II.). Osim toga, mjere ograničavanja iz Uredbe o Venezueli konkretne su, imaju jasne ciljeve i odnose se na određene osobe koje su prije svega povezane s oružanim snagama, službama sigurnosti, vladom i pravosuđem. Stoga je vrlo mala vjerojatnost da bi EU-ove mjere ograničavanja mogle utjecati na humanitarnu pomoć za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 u Venezueli.

Međutim, u određenim slučajevima na izvoz, isporuku ili financiranje robe potrebne humanitarnim subjektima neizravno može utjecati zamrzavanje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora određenih osoba, subjekata i tijela koji podliježu EU-ovim sankcijama („uvrštene osobe”), a koji bi mogli sudjelovati u tim transakcijama.

U pravilu, **sankcije EU-a protiv Venezuele uvrštenim osobama ne dopuštaju raspolaganje financijskim sredstvima i gospodarskim izvorima, iako postoje brojna odstupanja (vidjeti odjeljak I.).** Prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. U konkretnom je slučaju malo vjerojatno da će to načelo naći svoju primjenu jer su mjere ograničavanja iz Uredbe o Venezueli ciljane i jer su vrsta i broj uvrštenja na popis ograničeni.

⁸⁸ SL L 295, 14.11.2017., str. 21.–37.

⁸⁹ Vidjeti priloge IV. i V. Uredbi o Venezueli.

Pomoćne aktivnosti koje su potrebne jer olakšavaju isporuku medicinskih proizvoda (npr. prijevoz medicinskih proizvoda, zamjena valute, skladištenje) također su dopuštene. Iako je mala vjerojatnost da će te mjere biti obuhvaćene područjem primjene posebnih ograničenja, humanitarni subjekti trebali bi prije njihove provedbe provjeriti što je o njima navedeno u ovoj obavijesti i prema potrebi, od nacionalnog nadležnog tijela zatražiti smjernice o tome.

I. ZABRANA RASPOLAGANJA SREDSTVIMA I GOSPODARSKIM IZVORIMA ZA UVRŠTENE⁹⁰

1. Smiju li se u Venezueli u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 humanitarni subjekti povezati s uvrštenim osobama ako je to potrebno za pružanje humanitarne pomoći civilnom stanovništvu?

Da. Humanitarni subjekti mogu se povezati s uvrštenim osobama ako je to potrebno za organizaciju sigurnog i učinkovitog pružanja humanitarne pomoći.

Prema tome, ako uvrštena osoba sudjeluje u humanitarnoj transakciji, to ne znači automatski da se od transakcije mora odustati. Uredbom o Venezueli nije zabranjeno povezivanje s uvrštenim osobama sve dok se tim osobama ne stavljaju na raspolaganje financijska sredstva ili gospodarski izvori.

2. Što mogu učiniti humanitarni subjekti da pri pružanju pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 ne bi financijska sredstva ili gospodarske izvore stavili na raspolaganje osobama, subjektima ili tijelima uvrštenima na popis?

Humanitarni subjekti trebali bi već imati uspostavljenu proceduru za provedbu potrebnih provjera kako bi bili sigurni da im partneri uključeni u isporuku humanitarne pomoći nisu uvršteni na popis osoba na koje se EU-ove sankcije odnose. U kontekstu pružanja pomoći u borbi protiv širenja bolesti COVID-19 u Venezueli posebnu pozornost treba obratiti na uvrštene osobe na ključnim položajima povezane s oružanim snagama (Bolivarijanska nacionalna garda i Bolivarijanska nacionalna vojska), kao i na članove venezuelske vlade aktivne u gospodarstvu i industriji, koje bi mogle biti uključene u humanitarne akcije. Humanitarni subjekti trebali bi se pobrinuti da uvrštene osobe ne preusmjeravaju financijska sredstva i gospodarske izvore, uključujući medicinsku opremu. To podrazumijeva nužne mjere opreza i provjere kako te osobe ne bi zaplijenile sredstva i gospodarske izvore i da bi se isporučeni medicinski materijal iskoristio u humanitarne svrhe za koje je i namijenjen.

Humanitarni subjekti, posebno oni koji su najbliži vanjskim partnerima i podizvođačima, trebali bi prikupiti što više informacija i obavijestiti svoje partnere, po mogućnosti ugovorom, da uvrštene osobe ne smiju raspolagati sredstvima ili gospodarskim izvorima niti ih koristiti.

⁹⁰ Prilozi IV. i V. Uredbi o Venezueli sadržavaju popise uvrštenih osoba, subjekata i tijela na koje se EU-ove sankcije odnose. Ti se popisi odražavaju i u karti sankcija EU-a (<https://www.sanctionsmap.eu>) i bazi podataka o financijskim sankcijama (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>) koje su slobodno dostupne humanitarnim subjektima. Ti se popisi redovito ažuriraju. Službeni je izvor prava EU-a Službeni list EU-a koji se primjenjuje u slučaju sukoba propisa.

Prema članku 13. stavku 2. Uredbe o Venezueli djelovanjem humanitarnih subjekata ne nastaje za njih nikakva odgovornost ako nisu znali niti su imali opravdani razlog sumnjati da bi svojim djelovanjima kršili te zabrane. Zato EU-ove sankcije ne bi trebale dovesti do prekomjerne usklađenosti. Konkretno, ne treba ih tumačiti kao zahtjev da humanitarni subjekti ulažu prekomjerne napore u prikupljanje dokaza ili da dokazuju nepostojanje problema.

Humanitarni subjekti dužni su humanitarnu pomoć isporučiti kanalima i uz posredovanje osoba na koje se prema Uredbi o Venezueli ne primjenjuju mjere ograničavanja. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove mjere ograničavanja ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći (vidjeti i 12. pitanje). To je u konkretnom slučaju malo vjerojatno jer su uvrštenja na popise u Uredbi o Venezueli ciljana.

U slučaju dvojbe humanitarni subjekti trebali bi u nadležnom nacionalnom tijelu provjeriti poštuju li njihove procedure klauzulu o izbjegavanju sankcija iz Uredbe o Venezueli⁹¹. Nacionalna nadležna tijela trebala bi humanitarnim subjektima dati o tome pravodobne i jasne smjernice.

3. Mogu li se lijekovi, medicinska oprema, dezinficijensi i zaštitna oprema smatrati „gospodarskim sredstvima”?

Da. Prema definiciji iz Uredbe o Venezueli, „gospodarski izvori” znači sve vrste sredstava, *materijalnih ili nematerijalnih, pokretnih ili nepokretnih, koja nisu financijska sredstva, ali se mogu koristiti za stjecanje financijskih sredstava, robe ili usluga*⁹². Omogućiti li se uvrštenoj osobi da raspolaže serijama lijekova, medicinskom opremom i dezinficijensima, pruža joj se prilika da tu robu, na primjer, proda i tako stekne financijska sredstva, i stoga se smatra da uvrštena osoba raspolaže ili iskorištava gospodarske izvore. Da bi uvrštena osoba mogla raspolagati gospodarskim izvorima ili ih iskorištavati, potrebno je prethodno odobrenje nacionalnog nadležnog tijela.

Ipak, omogućiti li se uvrštenoj osobi da raspolaže samo pojedinim komadima navedene robe za vlastitu uporabu ili zaštitu, to se ne bi smatralo raspolaganjem gospodarskim izvorima. Osim toga, Uredba o Venezueli sadržava odstupanja na temelju kojih nacionalna nadležna tijela mogu odobriti raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima ako su potrebni za osnovne potrebe uvrštenih osoba i njihovih uzdržavanih članova obitelji, uključujući plaćanja za hranu, lijekove i zdravstvenu skrb⁹³.

4. Ako uvrštena osoba pruža medicinsku pomoć, može li se to smatrati „raspolaganjem gospodarskim izvorima”?

U načelu, izravno pružanje medicinske pomoći osobama koje imaju ili se sumnja da imaju COVID-19 nema po sebi gospodarsku vrijednost niti se može zamijeniti za financijska sredstva ili gospodarske izvore. Zato se ono ne smatra gospodarskim izvorom

⁹¹ Članak 14. Uredbe o Venezueli.

⁹² Članak 1.d Uredbe o Venezueli.

⁹³ Članak 9. stavak 1. točka (a) Uredbe o Venezueli.

pa sudjelovanje uvrštene osobe u pružanju takve medicinske pomoći nije kršenje Uredbe o Venezueli.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja medicinske pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, na primjer naplaćivanjem pružene usluge korisnicima ili stjecanjem gospodarskih izvora za vlastitu korist u kontekstu pružanja medicinske pomoći, vidjeti 2. pitanje.

5. Smiju li humanitarni subjekti u svrhu borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 davati financijska sredstva lokalnim organizacijama u Venezueli?

Da.

Za konkretan slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći, na primjer u slučaju uvrštenja na popis koji osobe ili subjekata koji su nadležni u vladi Venezuele, vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

II. UVOZNA I IZVOZNA OGRANIČENJA⁹⁴

6. Jesu li prema Uredbi o Venezueli dopušteni prodaja, isporuka, prijenos ili izvoz robe i tehnologije za humanitarne potrebe radi borbe protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Sankcije EU-a utvrđene Uredbom o Venezueli odnose se samo na određene osobe i to zamrzavanjem njihove imovine i zabranom stavljanja financijskih sredstava na raspolaganje tim osobama. Sankcijama se zabranjuju i prodaja, isporuka, prijenos i izvoz određene telekomunikacijske opreme, tehnologije i softvera, kao i opreme koja se koristi za unutarnju represiju⁹⁵. Međutim, te mjere ograničavanja ne utječu na prodaju, isporuku, prijenos i izvoz robe i tehnologije za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19. U tom kontekstu, „roba i tehnologija” uključuju, među ostalim, respiratore i električne zaštitne maske za medicinske svrhe (potpomognuto disanje) i druge medicinske proizvode za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19, kao i komplete za testiranje na COVID-19 (kao što je komplet qRT-PCR za kvantitativni PCR u stvarnom vremenu), lijekove, dezinficijense, deterdžente i kemikalije.

Uredbom o Venezueli zabranjen izvoz u tu zemlju određene osobne zaštitne opreme koja bi se mogla upotrijebiti za unutarnju represiju, kao što su zaštitni prsluci i kacige. Međutim, njome se posebno izuzima oprema namijenjena sigurnosti na radu⁹⁶. Nadalje, ta se zabrana ne primjenjuje na zaštitnu odjeću, uključujući neprobojne prsluke i vojne kacige, koju humanitarni subjekt privremeno izvozi u Venezuelu isključivo za svoju

⁹⁴ Prilozi I. i II. Uredbi o Venezueli sadržavaju popise robe i tehnologije na koje se EU-ove sankcije odnose.

⁹⁵ Za detaljan popis robe čiji su prodaja, isporuka, prijenos i izvoz u Venezuelu zabranjeni vidjeti priloge I. i II. Uredbi o Venezueli.

⁹⁶ Vidjeti točku 5. u Prilogu I. Uredbi o Venezueli.

osobnu uporabu⁹⁷. U slučaju nesigurnosti humanitarni subjekti trebali bi od proizvođača tražiti objašnjenje.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

III. OSTALA PITANJA

7. Smiju li banke iz EU-a otvoriti novi bankovni račun u venezuelskoj kreditnoj ili financijskoj instituciji za potporu humanitarnoj pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. Bankovne su aktivnosti s venezuelskim bankama dopuštene ako određena venezuelska financijska institucija nije uvršten subjekt. To obuhvaća i uspostavu novih korespondentnih bankovnih odnosa i novih zajedničkih pothvata. Bankama je dopušteno i otvaranje ureda, podružnica i društava kćeri u Venezueli. Zasad se mjere ograničavanja ne primjenjuju ni na jednu venezuelsku financijsku instituciju.

8. Smiju li državljani država članica EU-a putovati u Venezuelu radi pružanja medicinske pomoći u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da. U načelu, ništa u Uredbi o Venezueli ne zabranjuje putovanje u Venezuelu niti pružanje medicinske pomoći u toj zemlji.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

9. Smiju li humanitarni subjekti kupiti gorivo u Venezueli za prijevoz medicinske opreme za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 u Venezuelu ili unutar Venezuele?

Da. Ništa u Uredbi o Venezueli ne zabranjuje humanitarnim subjektima kupnju goriva u Venezueli.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac pružanja humanitarne pomoći vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama ne omogući raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

10. Smiju li humanitarni subjekti premještati osobe pogođene pandemijom bolesti COVID-19 na druge lokacije u Venezueli ili izvan te zemlje?

Da.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u lanac preseljenja osoba oboljelih od COVID-a 19 vidjeti 1. pitanje. Što treba učiniti da se uvrštenim osobama u

⁹⁷ Članak 5. Uredbe o Venezueli.

lancu preseljenja osoba oboljelih od bolesti COVID-19 ne omogućiti raspolaganje financijskim sredstvima ili gospodarskim izvorima, vidjeti i 2. pitanje.

11. Smiju li humanitarni subjekti financirati ili sudjelovati u izgradnji privremenih bolnica, sanitarnih objekata ili privremene infrastrukture za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19?

Da.

Za konkretni slučaj u kojem je uvrštena osoba uključena u tu gradnju i/ili iz nje izvlači ekonomsku korist vidjeti 1. pitanje. Na primjer, to bio slučaj da uvrštena osoba naplaćuje naknadu za pristup toj privremenoj infrastrukturi ili ostane njezin vlasnik i nakon krize izazvane pandemijom bolesti COVID-19.

12. Smiju li humanitarni subjekti pružati humanitarnu pomoć ako je to moguće jedino preko uvrštenih osoba?

Humanitarni subjekti dužni su uvijek iznaći rješenje kojim se ne krše sankcije EU-a. Humanitarni subjekti dužni su humanitarnu pomoć isporučiti kanalima i uz posredovanje osoba na koje se prema Uredbi o Venezueli ne primjenjuju mjere ograničavanja. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, ako nema drugih mogućnosti, EU-ove sankcije ne bi smjele spriječiti pružanje humanitarne pomoći. To je, međutim, u slučaju konkretnog sustava sankcija malo vjerojatno jer su mjere ograničavanja iz Uredbe o Venezueli ciljane i jer su vrsta i broj uvrštenja na popis ograničeni.

13. Bi li humanitarni subjekti trebali provjeravati krajnje korisnike humanitarne pomoći?

Ne. Prema međunarodnom humanitarnom pravu, članku 214. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i humanitarnim načelima čovječnosti, nepristranosti, neovisnosti i neutralnosti, humanitarna pomoć mora se pružati bez diskriminacije. Humanitarni subjekti na temelju tih načela identificirati osobu kojoj je potrebna pomoć. Nakon te identifikacije nije potrebna provjera krajnjih korisnika.

IV. OSTALI PROPISI

14. Sankcije Sjedinjenih Američkih Država protiv Venezuele zabranjuju neka djelovanja koja EU načelno dopušta. Jesu li te strane sankcije obvezujuće za humanitarne subjekte koji su u nadležnosti države članice?

Ne. Humanitarni subjekti koji su u nadležnosti države članice nisu dužni poštovati autonomne režime sankcija trećih zemalja.

OVJERENI PRIMJERAK
Za Glavnu tajnicu

Martine DEPREZ
Direktor
Odlučivanje i kolegijalnost
EUROPSKA KOMISIJA